

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen,
21 Maart 1900.

OOST

EN WEST

„Het Koloniaal belang
is een algemeen
Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling.	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje	f 2.—
Bij contract reductie.	

MEDEDELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
 Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Feuilleton. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leestafel. — Officieele Berichten. — Passagierslijst.

Uit de O.-I. Mail.

De verdachte gevallen te Soerabaja. — Dr. F. Wijdenes Spaans schrijft aan het Soer. Hblad: Naar aanleiding van hetgeen wordt vermeld over de van pest verdachte gevallen te Soerabaja in het „Voorloopig Rapport over de pest in de afdeling Malang”, komt het ons wel van belang voor, het volgende mede te deelen:

Einde Januari kreeg de controleur voor de politie bericht, dat in een pakhuis in den Pangoong meerdere doode ratten waren gevonden en dat van de in dat pakhuis werkzame inlanders twee waren overleden en één ernstig ziek was.

De controleur deelde het mede aan den stadsgeestesheer van die wijk en beide heeren kwamen bij mij om de zaak te onderzoeken.

Wij begaven ons naar den zieke, onderzochten hem en hielden hem onder geneeskundige behandeling. De man bleek te lijden aan tusschenpoozende koorts; bij een bloed-onderzoek werden malaria-plasmodiën gevonden en hij herstelde onder 't gebruik van kinine.

Het lijk van den Inlander, die twee dagen te voren overleden was, had dr. Van der Spek onderzocht, zonder een verschijnsel te vinden, dal de man aan pest geleden had.

De derde Inlander, die een maand te voren overleden was, bleek bij onderzoek geleden te hebben aan tusschenpoozende koorts.

Wij vonden het toch gewenscht, doode ratten ter onderzoek op te zenden naar het geneeskundig laboratorium te Weltevreden, maar er werd in het pakhuis geen enkele doode rat meer aangetroffen.

Aan den Inlandschen geneeskundige, die dagelijks de kampongs bezoekt met de magangs voor de malaria-bestrijding, werd opgedragen tevens berichten in te winnen naar de sterfte van ratten in de kampongs en aan de politie-beambten werd diezelfde opdracht verstrekt.

Tot heden toe is niets van ongewone sterfte onder de ratten gebleken.

Vóór de controleur voor de politie bovenbedoeld bericht kreeg schijnt het bekend te zijn geweest aan den veeartsenijkundige alhier. Deze had reeds ratten en monsters meel uit het pakhuis opgezonden naar het laboratorium van de veterinaire dienst te Eindhoven en ontving de mededeeling, dat de ratten waren gestorven aan meelvergiftiging.

De Weeskamer te Soerabaja. — De Wees- en Boedelkamer te Soerabaja schijnt in noodlijdenden toestand te verkeren. Dit mag worden afgeleid uit

het feit, dat de Handelsvereeniging aldaar zich tot de Regeering heeft gewend met het verzoek aan den onhoudbaren toestand een einde te maken. De Handelsvereen., vertegenwoordigende den handel, toont n.l. aan, dat in de samenstelling van de Kamer een wijziging dient te worden aangebracht. Om aan de steeds aangroeiende werkzaamheden het hoofd te kunnen bieden, is, volgens haar, dringend noodig uitbreiding van het aantal leden.

Nu bestaat thans het college te Soerabaja uit een president, drie leden, één buitengewoon lid (de ambtenaar voor Chineesche zaken), een Chineesch en een Inlandsch lid.

De achterstand in het werk schijnt hoofdzakelijk betrekking te hebben op faillissementsboedels. De handel heeft er zeker groot belang bij, dat met bekwaam spoed faillissementen worden afgewikkeld. (J a v a b o d e.)

Te veel concentratie van aandacht. — Naar men aan het N. v. d. D. v. Ned.-I-n-dië mededeelt, zal Dr. G. W. Kiewiet de Jong met al de leerlingen der door hem bestuurde school voor tropische ziekten — (Officieren van Gezondheid der 2de kl.) — naar Malang vertrekken, tot bestudeering van de pestziekte.

Volgens onzen berichtgever zouden Officieren van Gezondheid der 1ste klasse daardoor zwaarderden dienst moeten doen, en dientengevolge hun buitenpraktijken moeten inkrimpen.

Wordt er, zouden wij willen vragen naar aanleiding van dit bericht, niet wat al te veel aandacht gewijd aan het van verre dreigende gevaar, en wordt het gevaar naast de deur niet een weinig veronachtzaamd? De pest is nog ver, en te oordeelen naar hetgeen daarvan bekend wordt, maakt die ziekte niet zoo buitengewoon veel slachtoffers. Terwijl de cholera hier te Batavia zeker evenveel dooden maakt als anderhalf jaar geleden.

Toen werd er over de laatste ziekte geschetterd en de alarm-trompet gestoken; thans wordt ze vrijwel veronachtzaamd. Ware het niet beter en verstandiger om een bedachtzamen middenweg te bewandelen?

De Zending op Halmheira.

In de Maandberichten van het Ned. Zending Gen. wordt het een en ander medegedeeld omtrent de indrukken, door dr. Adriani op Halmheira verkregen.

„Op Halmheira zijn de zegeningen van een geregeld bestuur niet in die mate merkbaar als elders; tot nog toe was er slechts één posthouder te Djailolo met vijf Inlandsche bestuurs-assistenten op verschillende kustplaatsen van het groote eiland en een op Morotoi. Deze allen staan onder den controleur van Tidore. Al waren deze ambtenaren met den besten wil beziel, toch zouden hun macht en invloed niet toereikend zijn om de bevolking zóó te besturen dat zij tot meer werkzaamheid geprikkeld wordt. Bovendien is dat laatste op Halmheira veel moeilij-

lijker dan in Posso. In Posso toch en in de Minahassa leven de menschen van rijst; om rijst te verkrijgen, moeten zij het land bewerken: de landbouw is dus een levensbehoefte. Zij leeren werken en zij zijn aan hun land gebonden. Zij worden gedwongen zich in te spannen. De menschen op Halmheira leven echter van sago, pisang, aardvruchten. Zij hebben den landbouw niet noodig om in hun levensonderhoud te voorzien.

Zij gaan het bosch in en moeder natuur biedt hun overvloed, zonder inspanning te vragen. Het gevolg is, dat zij lui zijn en zich niet gaarne meer inspannen dan direct noodig is. Hebben zij geld noodig, dan verhuren zij zich eenigen tijd bij eene cultuur-maatschappij om klappers te halen, waarvan copra bereid wordt. Zij verlaten daartoe de plaats hunner inwoning en zwerven weken lang. Dikwijls nemen zij de kinderen mee, die dan de school verzuimen, evenals zij zelf de godsdienst oefeningen. Dit is een groote hinderpaal voor geregelde ontwikkeling. De bevolking moet door landbouw of nijverheid aan de plaats harer inwoning gebonden worden om vooruit te komen. Dan ook is zij door de prediking te bereiken. Een goed en geregeld bestuur is daarom van onschatbare betekenis. Gelukkig dat op Halmheira verbetering komt. Er worden nu drie civiel-gezaghebbers aangesteld, een te Djailolo, een in Tobelo en een in Weda. In dit verband mogen wij ook nog wel eens wijzen op den belangrijken arbeid van Br. Huetling, die door het bevorderen van landbouw (demonstratietuin) en industrie (ambachtsschool) de doorwerking van het Evangelie bevordert wil.”

Verder wijst dr. Adriani op het karakter van de bevolking van Halmheira. Deze is niet zoo vrijmoedig-gezellig als de bevolking van Posso of de Minahassa. De bevolking van Halmheira maakt meer indruk van stug, hooghartig en zelfingenomen te zijn. Vooral geldt dit van de Galelareezen. Dr. A. zegt er van:

„De mannen van Galela en Tobelo zijn groote, rijzige lieden met fijnere gelaatstrekken dan die der eigenlijke Indonesiërs. Velen hebben snor en baard; echt sluijkaar is zeldzaam. Hunne lanterfantende houding geeft hun iets voornaams; aan hun geheele wezen is het te zien, dat zij zich niet krommen onder het juk van den arbeid. Een volk, dat zóó optreedt, is ook niet toegankelijk voor vreemden invloed dus ook niet voor de zending.”

De Tobeloreezen zijn meer toegankelijk dan de Galelareezen; onder hen zijn de vorderingen der zending dan ook grooter. Toch komen ook zij niet gemakkelijk tot een vertrouwelijken omgang met zendingen.

„Eigenaardig is het, dat de lieden van Sahoe (tegenover Ternate) een uitzondering vormen. Zij beoefenen den landbouw en verschillen in uiterlijk van de andere stammen, hoewel toch hun taal met de andere nauw verwant is. Br. Fortgens, tot wiens werkkring deze stam behoort, heeft dan ook groote

verwachting van dezen stam; in die mate dat hij aandringt op de uitzending van een tweeden zendeling voor het dichtbevolkte Sahoe-land."

Anderen, zegt De Java bode, zijn optimistischer gestemd dan dr. Adriani. Zoo leest men in de Berichten van de Utrechtsche Zendingvereeniging: „Op Halmahera, waar het terrein zeer gunstig is, werken acht zendelingen."

Lezende wat dr. Adriani daaromtrent zegt, zou men eenig verschil van opinie tusschen de deskundigen moeten concludeeren! Aldus het Bataviasche blad.

In het belang van de rijstcultuur.

Reeds eerder is in De Java bode melding gemaakt van de pogingen, van Regeeringswege aangedwend, ter bevordering van den natten rijstbouw in Atjeh en onderhoorigheden en van de gestadige uitbreiding van het net van irrigatieleidingen. De teelt van padi neemt dan ook voortdurend toe, vooral in de afdeeling Groot-Atjeh en in de onderafdeeling Pidië van de afdeeling Noordkust van Atjeh, als 'n gevolg ook van de bemoeienis van den sedert den aanvang van het jaar 1909 in het gewest geplaatsten landbouw-adviseur. Ten einde verder in die richting met kracht werkzaam te zijn, is in het belang van de padi-proefvelden in genoemde afdeeling en onderafdeeling voor het loopende jaar een bedrag van f 1600 beschikbaar gesteld, terwijl voor dat doel op de begroting van de eerstkomende jaren jaarlijksch f 2000 zal worden gebracht.

Vrouwelijke ambtenaren. — Op een daartoe strekkende vraag van den minister van Koloniën is door den Gouverneur-Generaal te kennen gegeven, dat hij de toelating van vrouwen tot het afleggen van examens voor den administratieven dienst hier te lande meent te moeten ontraden. (B a t. N b l.)

Weer wat nieuws! — „Onderwijs" was onlangs bijzonder vruchtbaar. Het blad oppert nu in vollen ernst het idee om in het tekort aan onderwijzers hier te lande te voorzien — een tekort, let wel: geschapen door de verkeerde voorstelling door het blad zelf gegeven van de positie der onderwijzers in Indië — te voorzien, zeggen wij: „door Inlanders en Chinezen de gelegenheid te geven om voor onderwijzer te studeeren."

En in hetzelfde artikeltje spreekt het blad minachtend en afkeurend over de pogingen, door het Gouvernement aangewend om Hollandsche leerkrachten te verkrijgen. (N. v. d. D. v. N.-I.)

Rattenvleesch. — Men schrijft aan De Locomotief.

Dezer dagen, na een vermoedende wandeling in de warong van een Chinees nabij Buitenzorg uitrustende, zette ik met den waronghouder een boom op over de pest in Noord-China. Ik vertelde hem, dat vrij algemeen zieke ratten gezegd worden de besmetting op den mensch over te brengen. Hij antwoordde daarop dit nooit gehoord te hebben en dit ook niet te kunnen gelooven, „omdat muizen en ratten in China gegeten worden." Op mijn vraag of Singke's op Java dat ook doen, antwoordde hij bevestigend, ofschoon de meesten niet alle soorten muizen, maar slechts een bepaalde soort van veldmuis voor voeding geschikt achten. Nog voegde hij daaraan toe, dat de menschen alleen in nood daartoe overgaan. Zij voeden zich natuurlijk liever met varkens- of kippenvleesch en, alleen bij gebreke hiervan, met rattenvleesch. De boerenbevolking, die veel spiarbeid in het open veld verricht, kan niet volstaan met een zuiver plantaardige voeding.

Wat aan 's mans mededeelingen veel waarde bijzet, was zijne opmerking, dat menschen, die in het geheel geen vleesch krijgen kunnen, daarvoor een compensatie zoeken in een glas arak. Ook in China blijkt de juistheid van hetgeen van Europa talloze malen is betoogd, dat n.l. een goed middagmaal een middel is om den alcohol te bestrijden en, bij gebrek aan goede spijs troost gezocht wordt in den drank.

Ten slotte vroeg ik den man of het waar is wat Europeanen wel eens beweren, dat in de Chineseesche eethuizen op de hoofdplaatsen van Java honden- en rattenvleesch gebezigd wordt. Daarop antwoordde hij dat geestreeke honden bij singke's even gewild zijn als kapoenen en dat het geheim van de smakelijke bereiding door enkele koks van bami en kimlo hierin gelegen is, dat rattenvleesch in stede van babi gebruikt wordt.

Indien er werkelijk reden bestaat, om ratten en muizen als verspreiders der pestziekte te beschouwen, dan zou, zoo zulks mogelijk was, een streng toezicht op die eethuizen, zeer noodig zijn.

WEST-INDIË.

SURINAME.

In het vorige nummer van dit weekblad werd het oordeel van de Koloniale Staten over de bij Kon. Besluit tot stand gekomen regeling van de verloven medegedeeld.

Hier volge thans het antwoord van den Gouverneur op de beschouwingen der Staten, ontleend aan de N. R. Ct., omdat de desbetreffende stukken nog niet zijn ontvangen.

„Hoewel de bepaling van artikel 48 van het Regeerings-reglement, zooals dat artikel luidt sedert de wet van 2 Februari 1901, de bevoegdheid geeft om behoudens de speciale in het artikel genoemde regelingen elk onderwerp zonder onderscheid bij Koninklijk besluit in den bij het artikel voorgeschreven vorm genomen te regelen, toont, zooals de gouverneur gaarne toegeeft, de geschiedenis van het artikel aan dat het niet in de bedoeling lag, dat van die algemeene bevoegdheid gebruik zou worden gemaakt, wanneer daartoe niet een bepaalde aanleiding bestaat. Inderdaad is telkens herhaald, dat regeling bij koloniale verordening regel behoort te blijven. En er wordt dan ook daaraan vastgehouden; immers het is steeds regel geweest en het is ook nu nog regel, dat regeling bij koloniale verordening geschiedt. Maar de bevoegdheid werd in de wet bepaald, om haar te kunnen toepassen in de gevallen, waarin die toepassing gewenscht wordt geacht. En zoo had de afwijking van den regel, waarop bij het afdeelingsonderzoek door de Staten werd gewezen, namelijk de vaststelling van de regeling der uit de koloniale kas te kwijten verloftraktamenten, die bij Koninklijk besluit heeft plaats gehad, een goeden grond. De zogenoemde financiële commissie had, zooals bekend is, een voorstel gedaan om de verlofregeling te wijzigen, ten einde daardoor bezuiniging te verkrijgen; die wijziging werd dringend noodig geacht. Daar de regeling omtrent de buitenlandsche verloven bij Koninklijk besluit van 21 November 1886 (G. B. 1887 No. 1) was vastgesteld, moest ook eene wijziging van die regeling bij Koninklijk besluit plaats hebben, en kon die wijziging dus niet door de Koloniale Staten worden tot stand gebracht. De kwestie der verloftraktamenten hing daarmede ten nauwste samen: een gewijzigde verlofregeling kon niet worden ingevoerd zonder gelijktijdige regeling der verloftraktamenten. En waar de wijziging der beide regelingen zoozeer samenhang en tusschen beide zoo sterk onderling verband bestond, was het reeds daarom gewenscht, dat beide regelingen op dezelfde wijze en tegelijkertijd werden vastgesteld, waarbij dan nog komt, dat aldus ook een spoedige invoering van de reeds sedert lang zoo dringend noodig geachte bezuiniging mogelijk werd. Hier deed zich dus een der door den minister van koloniën Cremer bedoelde gevallen voor, dat regeling van een onderwerp bij koloniale verordening minder gewenscht was (zie de in het Voorloopig Verslag aangehaalde woorden uit de Memorie van Toelichting van den minister Cremer).

Blijkens het Voorloopig Verslag waren de Staten van meening, dat men bij de wijziging van artikel 48 Regeerings-Reglement alleen het oog had:

1. op een conflict tusschen Gouverneur en Staten.
2. op het geval, dat een noodige regeling achterblijft.
3. op de vaststelling van een nieuw strafwetboek, alsmede in het algemeen op de invoering van nieuwe wetboeken en dergelijke belangrijke onderwerpen van wetgeving, welke niet in een wetsartikel zijn te omschrijven.

De gouverneur wijst er echter op, dat, wat sub 3 betreft in de betrekkelijke Memorie van Toelichting, de nieuwe strafwetgeving slechts als voorbeeld is genoemd en daar in het algemeen is gesproken van zich voordoende gevallen, dat regeling van een onderwerp bij koloniale verordening minder gewenscht is."

Daarna geeft de Gouverneur eenige opmerkingen over het door de Staten medegedeelde gerucht, dat het in het voornemen der regeering zou liggen, de faillissementswetgeving bij Koninklijk besluit in te voeren, om de paragraaf met deze woorden te eindigen:

„De gouverneur meent, dat met het bovenstaande is aangeleend, dat niet zonder bepaalde aanleiding in de autonomie, die aan de kolonie is toegekend, wordt ingegrepen.

De gouverneur is bereid, in het bijzonder te wijzen op het thans geopperde bezwaar, dat de regeling der verloftraktamenten nu ook in de toekomst geheel aan den Kolonialen Wetgever onttrokken is."

Het is te verwachten, dat de Koloniale Staten bij de openbare behandeling der begroting op deze aanleggenheid zullen terugkomen.

GEBROEDERS DOMHOFF.

HOFKLEEDERMAKERS v. Z.K.H. DEN PRINS DER NEDERL.

Parkstr. 8, DEN HAAG, Tel. 3092

Gala-Costuums. — Uniformen. — Rij- en
:: Automobiël-Kleding. — Pelterijen. ::

Dames Wandel-, Rij- en Automobiëlkleeding.

MARTINUS NIJHOFF

's-GRAVENHAGE - Lange Voorhout 9.

LEVERING VAN ALLE BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN.
ZENDT GAARNE CATALOGI, ENZ. OP AANVRAGE.

GEREGELDE ZENDINGEN NAAR OOST- EN WEST-INDIË
— AAN LEESGEZELSCHAPPEN EN PARTICULIEREN.

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP

Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen
„MOOI NEDERLAND",

gevestigd te 's-Gravenhage, Koningin Emmakade 107,

exploiteert uitsluitend fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland, o.a. het Villa-Park „Berg en Dal" (Sterrenberg en Keteldal). Gemeente UBERGEN.

Gelegen aan de beide groote wegen Nijmegen-Kleef, 80 Meter boven 't water, zuivere zandbodem, fraai en afwisselend houtgewas, schoone vergezichten, geregelde tramverbindingen, ruime en gemakkelijke verkeerswegen. *Ontworpen Electriche Bergtram door het gehele terrein.*

Terreinen van alle afmetingen te bevragen aan het Kantoor der Vennootschap en bij den Heer A. CREMERS te Berg en Dal (bij Nijmegen).

B. DERKSEN

Brood- en Beschuifabriek
„De Oude Vette Hen"

bij het Raadhuis Den Haag Tel. 2480.

Geregelde bezorging door alle wijken van
Den Haag, Scheveningen en Rijswijk.

LUNCHROOM.

AFTERNOON-TEA.

C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

TOKO-BAHROE, Interc. Tel. 4796.

VAN KINSBERGENSTRAAT 126, DEN HAAG.

Dagelijksch groote verscheidenheid VERSCHE

SAMBALLANS, die niet opwerken of beschimmelen.

DIRECTE AANVOER UIT NEDERLANDSCH-INDIË.

W. BARNAS & DIEMERS, - Importeurs.

Het request van B. J. Wijnschenk e.s., waarbij verzocht werd in het belang van den handeldrijven- den middenstand maatregelen te beramen tot het te- gegaan van de immigratie van Chineezers hierheen, is door den gouverneur in handen gesteld van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, met verzoek eenigszins spoedig hare meening daarover te mogen vernemen. Onder dagteekening van den 21sten Maart werd van de Kamer de mededeeling ontvangen, dat het haar niet mogelijk zal zijn hare meening terzake spoedig te doen kennen, daar het in hare bedoeling lag om zich eerst tot de Kamers van Koophandel te Georgetown, Port-of-Spain, Barbados en Willem- stad te wenden, met verzoek om inlichtingen omtrent het Chineezenvraagstuk aldaar. De ondergeteekende meent nu het gevraagde advies te moeten afwachten.

Met betrekking tot de vacature in de betrekking van commies-redacteur ter gouvernements-secretarie wordt in het verslag in herinnering gebracht de door den heer van Vuuren bij de openbare behan- deling van de definitieve begroting voor het loo- pende jaar in de Tweede Kamer uitgesproken aan- beveling om geen ambtenaar uit Europa te ontbie- den, zoolang in de kolonie bruikbare krachten te vinden zijn.

Het is den gouverneur aangenaam deze onge- zochte gelegenheid te kunnen aangrijpen om uitdruk- kelijk te verklaren, dat ook naar zijne meening niet moet worden overgegaan tot het ontbieden van per- sonen uit Nederland voor de vervulling van de ver- schillende landsbetrekkingen in deze kolonie, zoo- lang onder de ingezetenen daarvoor bruikbare krach- ten zijn te vinden, en dat daarbij van eene voorkeur voor Europeanen boven de „ingeborenen” alleen op grond van hunne afkomst nooit sprake mag zijn.

Zeer belangrijke beschouwingen wijdt de Memorie van Antwoord van den Gouverneur aan 't bosch- wezen in de kolonie. Het is te hopen, dat de Sta- ten recht zullen laten wedervaren aan de juiste in- zichten van het bestuur in deze voor de kolonie belangrijke aangelegenheid.

„Men herinnert zich — aldus de West van 21 April in een artikeltje, getiteld „de Marowijne- grens” — dat jaren geleden een commissie werd benoemd, wij meenen onder voorzitterschap van mr. dr. C. F. Schoch, om, in overleg met Fransche af- gevaardigden, een regeling voor te stellen van de grens tusschen Nederlandsch- en Fransch-Guyana.

Het voorstel van deze commissie luidde o.m.: de Marowijne in vakken te verdeelen, beurtelings Fransch en Hollandsch. De rivier opvarende, zou men dus beurtelings door Fransch en Hollandsch gebied varen. Dit zou beide partijen gelegenheid ge- ven, alle verlangde maatregelen van toezicht op de rivier te nemen.

Deze regeling ondervond van verschillende kanten bestrijding.

Tot ons genoegen kunnen wij thans mededeelen, dat de Nederlandsche regering de regeling heeft verworpen en gevraagd heeft van uit Suriname een nieuw voorstel ter zake te doen.

Niet zonder belang is, dat de Boschnegers thans meer dan vroeger onder ons rechtstreeksch bestuur zijn gebracht, waardoor vaststaat, dat de eilanden in de Marowijne Hollandsch grondgebied zijn.”

Deze opvatting van de West omtrent de eilan- den zal door de Franschen wel niet zoo grifweg worden aanvaard.

Naar de West verneemt, is er door den Gou- verneur een commissie van beheer benoemd voor toe- zicht op de koloniale bibliotheek met daaraan ver- bonden leeszaal. Ofschoon het beheer van een ver- antwoordelijk persoon de voorkeur verdient boven dat van een commissie, kan althans geconstateerd worden, dat het gevaar, waarop in vorige nummers van dit Weekblad werd gewezen, voorloopig is af- gewend.

De Nieuwe Surinaamsche Courant geeft een vertaling van een artikel uit de Daily Telegraph van 18 Maart, volgens welk artikel de roode bacove, in Suriname bekend als Indiaan- sche bacove, in Engeland veel opgang maakt. Deze bacove wordt in den laatsten tijd daar geregeld aangevoerd uit Costa Rica. Men betaalt er het dub- bele van den gewonen prijs voor, zoodat de vrucht

voorloopig alleen onder het bereik der gegoeden valt. Daar deze variëteit in Suriname zeer gemakkelijk groeit, zou het op den weg van de Fruit Company liggen daarmede proeven te nemen. Het is waar- schijnlijk, dat daarvoor ook in de Vereenigde Sta- ten eene markt te vinden is.

De West kondigt de verschijning aan van de eerste uitgave van het Adresboek voor Su- riname, door J. Morpurgo Dzn.

„Het werkje — Hollandsch en Engelsch — zal zeker zijn weg vinden. Het was een lang gevoelde behoefte een lijst te hebben met naam en adres van personen. Zeker zal het adresboek voor aanvulling en verbetering vatbaar zijn, maar dan zal het ook weldra onmisbaar worden. Behalve adresboek, is het werkje ook almanak. Als inleiding is gegeven een uitvoerige beschrijving van Suriname, bodem, kli- maat, bestuur, enz., overgenomen uit het werkje Onze West, met toestemming van de Vereeniging Oost en West. Voorts bevat het veel wetenswaardigs, een naamlijst van ambtenaren met hun salarissen (waar- om?) de indeeling van Paramaribo in districten, hier gevestigde maatschappijen, enz.”

Een zeer eigenaardige manier om zich onkenbaar te maken, deelt de West van 15 April, op gezag van de Surinamer, mede: op een plaser is n.l. een arbeider aangehouden, die drie jaar geleden ge- contracteerd was voor een ander plaser, en toen weggelopen. Sedert had men niets van hem vernomen. Het blijkt nu, dat de man zich op Langatab- betje door de Boschnegers had laten tatoeëren om onkenbaar te worden. De zeer pijnlijke operatie was dus niet met het verwachte succes, bekroond.

In een Nota, naar aanleiding van het Verslag omtrent de wetsontwerpen tot nadere verhooging en wijziging van de koloniale huishoudelijke begroting van Suriname voor het dienstjaar 1909 en tot aan- vulling en verhooging van het Xlde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1911, deelt de minister van koloniën, naar aanleiding van de vraag, hoever men thans gevorderd is met de verwezenlij- king der plannen om den dienst der koloniale vaar- tuigen zoo mogelijk aan particulieren over te doen, mede, dat het ter zake met den Koninklijken West- Indischen Maildienst gevoerd overleg dezer dagen geleid heeft tot voorloopige overeenstemming omtrent het meerendeel van de in het eventueel te sluiten contract op te nemen wederzijdsche verplichtingen.

Nadat ook omtrent de aan de vennootschap uit te keeren jaarlijksche subsidie overeenstemming zal zijn verkregen, zal het ontwerp-contract naar den gouverneur van Suriname worden gezonden, waarna aan de Koloniale Staten een voorstel te dezer zake kan worden gedaan.

De N. R. Ct. van 11 Mei j.l. (Avondblad B) be- vat een brief van haren particulieren correspondent te Paramaribo, handelende over „Landbouwleening onder bedrijfsverband”, naar aanleiding van een door den Gouverneur voorloopig vastgestelde verordening, die, volgens den correspondent, het perspectief opent om gelden in Suriname te beleggen in een onderne- ming, die goede kans van slagen biedt.

Na eenige uiteenzetting zegt de correspondent: „Wat we nu noodig hebben, is een kapitaalkrach- tige combinatie, die een cultuurinstelling opricht voor het sluiten van landbouwleeningen onder bedrijfs- verband. Daarbij moet natuurlijk niet gedacht wor- den aan een opzet als die van de roemruchte O.-I. Compagnie, net zoo min als aan een kapitaal als van haar achterlichtje, de Nederl. Handel Mpij. Neen, wij hebben een instelling noodig, die op heel wat bescheidener voet is ingericht!”

Aan de Nederlandsche geldmannen nu het woord! Zullen zij toonen, dat het bloed van Jan Compagnie hun nog door d'aderen gaat? Zal de wissel (in den vorm der verordening) op den ondernemingsgeest van buitenlandsche kapitalisten getrokken, door hen gehonoreerd worden? Ik kan de zaak niet anders beschouwen, want hier zijn de noodige fondsen niet aanwezig. Het bescheiden kapitaal der bestaande bankinstelling laat het aanvatten van een dergelijke zaak beslist niet toe, maar die bankinstelling zou in een of anderen vorm natuurlijk wel hulp kunnen verlenen.

De blikken zijn dus in de eerste plaats op de geldmannen in het moederland gericht. Of zouden dezen ook deze zaak door Yankee of Engelschman laten aanvatten, gelijk reeds staat te gebeuren — en

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
 welbekend bij allen die met verloop in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42^B, boven Maison KRUL.
 Telefoon 6318.
TALen: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCHE, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
 door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
 Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.

Exploitatie-Maatschappij
PARKEN „GROOT-HAESEBROEK” en „OUD-WASSENAAR”.
 Kantoren { **WILLEM DE ZWIJGERLANN 3, Den Haag, Telefoon SCHEV. 621.**
 „KLEIN-HAESEBROEK”, Wassenaar, „ **HAAG 419.**

Wie het geheele jaar door genieten wil van prachtige natuur en heerlijke lucht,
 Wie lage belasting wil betalen en toch van het stads- leven wil genieten,
 Wie rust verlangt na zijn werk
 Die bouwt op „OUD-WASSENAAR” of „GROOT-HAESEBROEK”.
 Grond tegen lage prijzen, zuivere zandbodem en drink- water, electriciteit voor kracht en licht aanwezig.
 Uitmuntend ingericht HOTEL „KASTEEL OUD- WASSENAAR”,
 Gedurende de zomermaanden thee- en diner-concert. Uitmuntende keuken, wijnen van bekende huizen.
 Geregelde AUTO-DIENST op Den Haag, gemakkelijke verbinding met Rotterdam.
 Inlichtingen te Kantoren der Maatschappij of bij de Architecten der Mpij. **Z. HOEK en J. TH. WOUTERS,** Waldeck-Pyrmontkade 133, Den Haag, Telef. Haag 2608.

Opggericht 1840.
 —
 Tel. 3689.

Pianohandel.
 Hofleverancier.

Hoofdvertegenwoordiger:

Kastner AutoPiano's. **Schledmayer, Ritmüller, Rachals, Dörner.**

ELECTR. PIANO's „VIRTUOS”.

ABONNEMENTEN OP ONZE NOTEN-ROLLEN- BIBLIOTHEEK WORDEN DAGELIJKS AFGESLOTEN.

Verhuren van Piano's en Vleugels door 't geheele land.
C. F. VAN DER DOES,
 L. Houtstraat 9. Telef. 3689. DEN HAAG.

Frans van Wijk en Zonen,
 24 Vlamingstraat,
 — DEN HAAG. —
 Huishoudelijke-, Keuken-, Badkamer-
 — Inrichtingen. —

Th. A. A. SIMONIS
 34 GROENMARKT — OVER DE — PRINSESTRAAT.
 TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN.
 — GROOTE KEUZE —
 van af het beste tot het eenvoudigste.
 MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

waarschijnlijk ook gebeuren zal — met de financiering der Congo-bacove-cultuur? En is het niet een Engelsche combinatie, die het placent de Jong in optie heeft?

Als de zaak ferm en met ernst door Nederlanders aangevat wordt, wil allicht de staat de in de verordening reeds toegestoken hand nog met een redelijke rente-garantie vullen. Dit offer zou de zaak overwaard wezen."

WAT DE INLANDER ZEGT.

De Raad van Adel te Toeban (Java). — Blijkens het voorkomende in de Bromartani van 22 Febr. jl. no. 16, bestaat er te Toeban een Javaansche Raad van Adel, die zich ten doel stelt te bepalen wie in het Regentschap Toeban recht hebben op het voeren van adellijke titels en te beslissen over de geschillen ten deze, welke worden voorgebracht.

Deze Raad van Adel is samengesteld uit één voorzitter, één secretaris, één adviseur en 6 leden. De regent is ambtshalve voorzitter, de secretaris, de adviseur en de leden worden bevestigd volgens keuze van den Resident.

De Djaksa van Toeban is ambtshalve secretaris, en de pengoeloe of priester ambtshalve adviseur.

De leden worden zooveel mogelijk gekozen uit de „Priajis", die in de nabijheid van de hoofdplaats wonen.

Voor dit college geldt een Reglement, dat op 20 December 1903 is vastgesteld door de navolgende personen: Regent Koesoemodigdo, voorz.; Djaksa Prawirohamiprodjo, secr.; Hadji Kaprawi (priester), adviseur; en de leden Mas Soerodirdjo, Patih van Toeban; Raden Ngabehi Notohatmodjo, wedono van het District Djenoe; Raden Mertopawiro, gepensionneerd wedono van het District Djenoe; Raden Pandji Tondowinoto, oud-wedono van het District Tiwoeroen te Toeban woonachtig (thans overleden); Raden Prawirohamiprodjo, wedono van het District Singgehan (thans Patih van Biora); Mas Hardjodiprodjo, onderwijzer aan de eerste klas school te Toeban.

De Resident geeft de noodige aanwijzingen bij de beraadslagingen, terwijl, bij staking van stemmen, in overleg met den voorzitter, wordt beslist.

Alle registers en bescheiden worden bewaard ten kantore van den voorzitter, die daarvoor verantwoordelijk is, terwijl deze tevens zorg draagt voor de bijhoudingen en veranderingen, tengevolge van overlijden, huwelijk en echtscheiding enz.

De secretaris is belast met het opmaken van de genomen beschikkingen en bijschrijvingen in de Registers van den Raad van Adel.

De adviseur geeft advies met betrekking tot de godsdienstige voorschriften.

De voorzitter stelt den dag der vergaderingen vast, welke gehouden worden in het Regentschapstelsel.

Zulk een samenkomst is wettig wanneer minstens de voorzitter en 3 leden aanwezig zijn.

De functiën van secretaris en adviseur, kunnen door den voorzitter tijdelijk aan andere personen worden opgedragen.

Tot den adellijken stand in het Regentschap Toeban behooren:

a. de meerderjarige mannen met den titel van: Raden Mas Ario; Raden Ario; Raden Mas; Raden Ngabehi; Raden Pandji; Raden Mas Ngabehi; Mas.

b. gehuwde vrouwen met den titel van: Raden Ajoe; Raden Nganten of Bok Raden; Mas Ajoe; Mas Adjeng of Mas Nganten; Bok Mas.

c. jongelieden met den titel van: Raden Mas; Raden Bagoes; Raden; Mas Agoes; Mas.

d. jonge dames met den titel van: Raden Adjeng; Raden Roro (Loro); Raden; Mas Roro (Loro); Mas.

Andere titels worden in het regentschap Toeban niet erkend.

De geboorte-extractie met den daaraan verbonden titel, wordt bepaald door den stand der ouders, zoowel van vaders- als van moederszijde, en volgens zekere regelen, zooals die in het bestaande reglement zijn omschreven. Daaraan is o.m. het volgende ontleend:

Tot het voeren van den titel „Ario" is gerechtigd de oudste zoon van den regent en van eene moeder, wier vader eveneens tot het voeren van dien titel gerechtigd was.

De titel van „Ario" kan verbonden worden met de titels Raden en Mas, dus tot Raden Mas Ario.

Tot het voeren van dien titel is gerechtigd de oudste zoon van den Regent, die eveneens tot het voeren van dien titel gerechtigd was, of ook wel van den titel „Ario" alleen, mits behoorende tot de afstammelingen uit de Vorstenhuizen te Soerakarta en Djocjakarta.

Op het voeren van den titel „Raden Mas" hebben recht:

a. zoons van regenten, afstammelingen uit de vorstenhuizen van Soerakarta en Djocjakarta;

b. de oom van den regent en de kinderen van de Pdangerans van Soerakarta en Djocjakarta, ook al behooren dezen niet tot den Raden Mas-stand;

c. de kinderen en kleinkinderen van de catagoriën sub a en b.

De vrouwen behoorende tot de categoriën sub a, b en c, in het huwelijk tredende, hebben recht op den titel van Raden Ajoe en tijdens hunne jeugd op Raden Adjeng.

De titel van Raden Ngabehi was oorspronkelijk een gemengde titel.

Raden heeft betrekking op de geboorte; Ngabehi op de functie welke men bekleedt.

Te Toeban echter, is het de gewoonte beide titels te doen slaan op de geboorte.

De navolgende personen zijn tot het dragen ervan gerechtigd.

a. Regentszonen, die geen recht hebben op de titels „Ario" en „Raden Mas,,";

b. regentzonen uit den Raden Mas stand;

c. kleinzonen van den Regent afstammelingen van de personen, bedoeld sub a en b;

d. kleinzonen van den regent, wier moeder tot den Raden Mas stand behoort.

De dochters en kleindochters van den regent van den Ngabehi-stand, hebben, ingeval van huwelijk, recht op den titel van Raden Ajoe.

In hunne jeugd voeren de dochters den titel van Raden Adjeng en de zoons dien van Raden Bagoes.

De kleindochters hebben recht op den titel van Raden Roro (Loro) en de zoons op dien van „Raden".

WAT DE CHINEES VERTELT.

Voorziening in de vacature der betrekking van Kapitein-Chinees, ter hoofdplaats Makassar. — Hoewel het gerucht loopt, dat de heer Thio Tjoeng Pie, handelaar te Makassar, de functie van Kapitein-Chinees aldaar zal aanvaarden, zoo schijnt het toch moeilijk voor het Europeesch bestuur te zijn geweest, een candidaat voor die betrekking te vinden.

In elk geval hebben zich niet veel liefhebbers aangemeld, en dat laat zich wel verklaren, in aanmerking genomen het feit, dat de uitoefening van het ambt van kapitein-Chinees meer zorgen baart dan lusten geeft en waaraan bovendien nog veel tijdverlies is verbonden.

Van het betoonen van eerbied door de geadminiistreerden aan den functionaris, zooals vroeger het geval was, is in den laatsten tijd in het geheel geen sprake meer.

Daarbij komt nog, dat de titularis zijn ambtskleeding uit eigen geldmiddelen moet bekostigen, zonder eenige bezoldiging te genieten.

Obk wordt zeer dikwijls een ernstig beroep gedaan op de offervaardigheid van den kapitein-Chinees, ten behoeve van behoeftige landgenooten en anderen, waaraan hij zich, zonder schade van zijne reputatie, moeilijk kan onttrekken, terwijl de praktijk kan aanwijzen, dat hij, ter voorkoming van onaangenaamheden en verwickelingen met het Europeesch bestuur, uit eigen beurs, de belastinggelden maar bijpast van hen, die — om welke reden dan ook — hunne verschuldigde belastingpenningen niet kunnen voldoen.

Wijlen kapitein Thoen'g Tjam heeft gedurende den tijd, dien hij in functie was, op die wijze tienduizenden guldens uit eigen zak uitgegeven en daarvan nimmer één cent teruggezien.

De Chineesche officieren te Medan (Oostkust van Sumatra), zijn in betere conditie en ontvangen, met het oog op den hoogen levensstandaard aldaar, van Regeeringswege wel eene bezoldiging, eene regeling, welke men gevoegelijk ook elders zou kunnen toepassen, zegt de schrijver van de „Vrijdagsche Praatjes" in de Pemberita Makassar van 24 Februari 1911, No. 23.

Kon de Regeering tot dien maatregel besluiten, zonder twijfel zouden meerdere personen de betrekking van kapitein-Chinees ambiëren en het Europeesch bestuur uit de candidaten eene keuze kunnen doen.

Zooals de toestand tegenwoordig is, bestaat er geen keuze en is het bestuur aangewezen op slechts een enkel persoon, van wien het volstrekt niet zeker is, dat hij in de betrekking van kapitein-Chinees op zijne plaats zal zijn.

Beoordeeling van de Ordonnantien, betrekking hebbende op het nieuwe passen- en wijkenstelsel der Chinezen in Nederlandsch-Indië.

Werd in het Kol. Weekblad van 9 Maart 1911, No. 11, het gunstig oordeel van de Redactie der „Ho Po" aangehaald over de ingevoerde nieuwe regeling van het Passen- en Wijkenstelsel der Chinezen in Ned.-Indië, de Redactie van de Perniagaan denkt over dat onderwerp, blijkens haar artikel, voorkomende in dat

**Speciale inrichting tot het ver-
vaardigen van OVERHEMDEN en
ONDERGOEDEREN, naar maat of
volgens model.**

G. Lörker

DEN HAAG, Hoogstraat 32-32a.

Wormbonbons „Kenha" Uitmakend en lekker smakend middel tegen wormen.

Rhamnagar Regelt op de gemakkelijkste en meest pijnloze manier den stoelgang. Het is een smakeloos, onschadelijk, plantaardig middel en vooral aan te bevelen voor lijdende aan aambeien.

Stoomlevertraan-Emulsie Aangenamste en gemakkelijkst verteerbare vorm der levertraan.

Quina-Laroche en QUINA-LAROCHE FERRUGINEUX. Tegen zwakte, gebrek aan eetlust, koorts, etc.; de laatste vooral tegen bleekzucht en bloedgebrek.

Eikel-Cacao Beste dagelijkse drank voor kinderen, zwakke en klierachtige gestellen; tevens geneesmiddel bij stoornissen der spijsverteringsorganen.

Melksuiker Chemisch zuiver; speciaal voor kindervoeding.

Peptovine Versterkingsmiddel bij onvoldoende spijsvertering, bevattende peptonen, welke direct in het bloed opgenomen worden.

Tamarinde-Bonbons Laxeerende vruchtenpastilles in confituurvorm.

Asthma-Sigaretten Geven onmiddellijke verlichting bij aanvallen van asthma. Ruim 30 jaren succes.

Salmiak-Pastilles De beste huismiddelen tegen hoest, heesheid en keelpijn.

Bloemen-Pastilles en Mentha-Pastilles No. 2 met viooltjes-arna.

KRAEPELIEN & HOLM, Apothekers - Hofleveranciers, Zeist.

MAISON DROUOT

DEN HAAG

LANGE HOUTSTRAAT 7 en 2.; TELEF. 753.

GROOTSTE INRICHTING

TOT COMPLETE MEUBLEERING

BEHANGERIJ - STOFFEERDERIJ - EIGEN

MEUBELFABRIEK - ANTIQUITEITEN EN

KUNSTVOORWERPEN.

BERLIJN.

HOTEL HOF VON HOLLAND,
LOUISENSTRASSE 38.

HET EERSTE EN EENIG HOLLANDSCH HOTEL IN BERLIJN.

Kamers met 1 Bed van Mark 2 af, met 2 Bedden van Mark 4 af.

5 min. van BAHNHOF FRIEDRICHSTRASSE.

3 " " UNTER DEN LINDEN.

Minzaam aanbevelend, J. VAN VEELLEN.

DE BAS & Co., Bankiers

NOORDEINDE 64c :: 's-GRAVENHAGE

belasten zich met alle BANKZAKEN.

SAFE-INRICHTING.

ONZE KUNST

Geïllustreerd Maandschrift voor Beeldende Kunst.

HOOFDREDACTEUR: DR. P. BUSCHMANN JR.

Inhoud van No. 12, December 1910:

Joh. Cohen Gosschalk: F. Hart Nibbrig. — **J. O. Kronig:** De schilder Mancadan. — **Kunstberichten,** uit Antwerpen, Haarlem, Leiden, enz. — **Van der Stappen.** — **Boeken en Tijdschriften.**

PLATEN: 1 reproductie van het portret van F. Hart Nibbrig, door Joh. Cohen Gosschalk. — 11 reproducties naar werken van F. Hart Nibbrig. — 4 reproducties naar werken van J. Mancadan.

Omslag- en tekstversiering van G. W. DIJSSSELHOF en PROF. ED. PELLENS.

ONZE KUNST verschijnt maandelijks in afleveringen van minstens 50 pagina's tekst en platen, en kost f12.50 per jaargang.

Van af jaargang 1909 verschijnt een genummerde **PRACHT-UITGAVE** à f25.— per jaargang. Nadere inlichtingen verstrekken de uitgevers.

VRAAG PROEFNUMMERS.

L. J. VEEN — UITGEVER — AMSTERDAM.

blad van 28 en 29 Februari 1911, Nos. 47 en 48, geheel anders.

Het valt niet te ontkennen, en het is reeds herhaaldelijk vermeld, zegt zij, dat door de uitvaardiging der nieuwe voorschriften, aan de Chineezzen meer vrijheid van beweging is gegeven dan tot heden het geval is geweest.

Doch, wanneer men eenigszins dieper op die regelingen ingaat en de nieuwe bepalingen toetst aan de nooden en wenschen van het Chineesche element in Ned.-Indië, dan kan men de toegekende partieele vrijheid van beweging toch onmogelijk als afdoende beschouwen.

De Redactie sluit zich dan ook geheel aan bij het oordeel van den gepensioneerden Ned.-Indischen ambtenaar, die in Nederland, in het blad „De Telegraaf” de meening verkondigde, dat de nieuwe regelingen, evenals zoovele Ned.-Indische beschikkingen, slechts „half- en niet-deskundig werk” te aanschouwen geven.

Zij wordt in dat gevoelen versterkt door het feit, dat, na de uitvaardiging van de ordonnantiën, voorkomende in het Ned.-Indisch Staatsblad 1910, Nos. 536 en 537, de Residenten van Java al dadelijk eene uitvoerige Regeeringsaanschrijving ontvingen, waarin aan alle bestuurshoofden de bedoelingen der nieuwe voorschriften werden toegelicht.

Een werkelijk goede en krachtige regeling heeft aan zulk eene toelichting geen behoefte.

Onder meer wordt al dadelijk onderscheid gemaakt tusschen groote en kleine wegen (zie art. 2 al. 1 en 3 en art. 3 al. 17), terwijl door de Regeering in de circulaire er op wordt aangedrongen, dat de bestuurshoofden zullen hebben te waken, dat, in het belang van de inlandsche bevolking, bij de toepassing van de nieuwe voorschriften, niet aan alle Chineezzen vrijheid van beweging zal worden gegeven.

Eigenlijk wil dat voor den Chinees zeggen, dat hij, bij algeheele vrijheid van beweging, wederom wordt beschouwd als de uitzuiger van de inlandsche bevolking, en dit, niettegenstaande het feit, dat alle met Javaansche toestanden bekende personen weten, dat niet de Chineezzen, maar wel de „hadji's” als zoodanig moeten worden beschouwd.

En toch laat men dezen, die in zulk een groot aantal aanwezig zijn, wél de algeheele vrijheid van beweging. De Arabieren doen zeer zeker voor de „hadji's” niet onder en zijn om hunne heffing van woekerrenten welbekend. Wil men in dien toestand verbetering brengen, dan make het Europeesch bestuur den Inlander sterk, opdat deze tegen de actie van de woekeraars ageeren, geve hem, voor dit doel, voldoende onderwijs, maar make hem niet wijs, dat hij door den „hadji” beter behandeld wordt dan door den Chinees. Het maken van onderscheid tusschen groote en kleine wegen en het overlaten aan het oordeel van de Residenten van de vaststelling der marktplaatsen, welke voor het bezoeken door de Chineezzen in aanmerking komen, mogen goede voorschriften zijn, niettemin blijven de ordonnantiën een leelijk en half stuk werk, terwijl, met betrekking tot de uitvoering, de verantwoordelijkheid geheel op de schouders van de Residenten wordt gelegd.

Het vroegere wijkensstelsel was eene instelling van de Oost-Indische Compagnie en in plaats daarvoor iets beters te geven, laat men in de nieuwe regelingen den toestand zooals hij was.

Dat opgesloten houden van de Chineezzen op vast aangewezen plaatsen (art. 11, alinea 1 en 2 van Staatsblad 1910 no. 537), is een ongelukkige bestuursgreep, die geheel in strijd is met den tijdgeest en dien men natuurlijk zoolang zal eerbiedigen totdat de Chinees zich uit zijn vernederenden toestand zal weten op te heffen.

Evenals in vroegere tijden met de Joden plaats greep, zoo worden thans de Chineezzen als vuile en schurftige schapen in een omheind terrein opgeborgen gehouden zoolang tot de omheining breekt.

Niettegenstaande deze gebreken hoort men op vele plaatsen toch de onware meening uiten, dat de nieuwe ordonnantiën de bezwaren der Chineezzen in Ned.-Indië hebben opgeheven.

Zooals boven reeds werd gezegd, wordt de verantwoordelijkheid van de uitvoering ten deze geheel op de schouders van de Residenten gelegd, doch deze gewestelijke bestuurders, die aan hunne schrijftafels zijn gebonden, zijn niet op de hoogte van hetgeen in de Chineesche maatschappij voorvalt.

Ten aanzien van personen zullen zij dus wederom moeten worden ingelicht door de Chineesche officieren, waaronder wel enkelen van goed gehalte zijn, maar toch ook anderen wier partijdigheid men niet kan ontkennen.

Dat het geld onderwerpelijk weder een belangrijke rol zal spelen is, volgens de Redactie, aan geen twijfel onderhevig.

Men verwachtte dan ook niet altijd correcte gegevens van die Chineesche officieren, wanneer ver-

zoeken tot reizen zonder reispass worden ingediend. Volgens de redactie is de eenigste en eenvoudigste oplossing, die de Chineezzen tevreden zal stellen, deze, dat aan allen vergund worde zonder reispass op Java en Madura te reizen en hen niet te verplichten in bepaalde wijken te wonen.

Van Vreemde Koloniën.

De Chineesch Britsche opium-overeenkomst. Na lang overleg zijn de Chin. en de Br. regeeringen het eens geworden over de in China te volgen opium-politiek. Uit de regeling blijkt de oprechtheid van het verlangen om het Rijk van het Midden te bevrijden uit de klauwen van het sluipend monster. De bepalingen komen op het volgende neer: De, in 1907, getroffen overeenkomst, die nog over zeven jaren loopt, blijft van kracht, met dien verstande, dat China en Br.-Indië jaarlijks in gelijke mate de vermindering van aanmaak eenerzijds en invoer anderszijds zullen doorvoeren.

Br.-Indië is bereid den uitvoer naar China vóór het verstrijken van die zeven jaren te doen eindigen, zoodra het bewijs wordt geleverd, dat de voortbrenging van inlandsche opium in China geheel heeft opgehouden. De havens van Canton en Shanghai blijven voor den invoer open, totdat het eindresultaat bereikt zal zijn. 't Br. gouvernement heeft 't recht, zich door plaatselijk onderzoek op de hoogte te stellen van de toestanden, die betrekking hebben op het opiumdebet. 't Chin. gouvernement kan ditzelfde doen ten opzichte van de verzending uit Br.-Indië. 't Br. gouvernement keurt de verhoging van het bestaande recht tot 350 taels per kist goed. In 1911 zal Br.-Indië 30600 kisten naar China uitvoeren, de vermindering, die jaarlijks moet toenemen, moet uiterlijk in 1917 tot geheele ophouding leiden.

Moge deze les, door China gegeven, tot uitroeiing van de kwaal in eigen gebied, en door Gr.-Britt. gesteund, met opoffering van groote financiële voordeelen, andere staten tot voorbeeld strekken!

De Perzisch Britsche strijd tegen de wapensmokkelaars op de noordkust van de Golf van Oman, waarvan wij de hoofdmomenten weergaven, is bijzonder vlug geëindigd. De hoofdman der benden, die het Perzische kustgebied onveilig maakten, Barkat Khan, had een sterke stelling ingenomen, bij Pashak, 20 mijlen landwaarts in de bergen. Den 28sten April is deze door de Br. macht aangetast: na een strijd van 3 uren vluchtte B. Khan, acht dooden en meerdere gewonden in de stelling achterlatende. Aan Br. zijde had men slechts drie gewonden. Hiermede voldaan, keerde de expeditie naar het strand terug, kort nadien scheepte zij zich te Sirik weer in voor Bombay.

Zooals wij bij een vorige gelegenheid reeds opmerkten, zal de smokkelhandel in wapens, die zoo veel voordeel belooft en voor de avontuurlijk aangelegde naturen ook veel aantrekkelijks heeft, wel niet geheel zijn uit te roeien, zoolang 't, aan den overwal der golf gelegen, Maskate door internationale verdragen een vrijhaven blijft, maar wil de Britsche regeering met de daad den sluikhandel tot de kleinste afmetingen brengen, door de smokkelaars in bedwang te houden, dan zal zij door een even verschijnen om te slaan en dadelijk weer te verdwijnen dit doel niet bereiken. Het komt ons dan ook waarschijnlijk voor, dat wij nader wel zullen vernemen van een bijzondere reden voor deze wijze van handelen, die ingaat tegen de leer, dat dergelijk optreden op den duur het meest kostbare en minst doeltreffende is.

Over behandeling van malaria met Röntgen-stralen geeft de Straits Budget van 20 April eenige interessante bijzonderheden. Twee officieren van the Royal Army Medical Corps maken melding van den gunstigen invloed, dien zij meenen waargenomen te hebben bij toepassing van Röntgen-stralen tot genezing van malaria. Deze zou in de eerste plaats de zwaarmoedigheid verminderen, die bij vele koortsgevallen voorkomt, vervolgens ook de malaria parasite vernietigen of door rechtstreekse inwerking, of door verandering in het bloed te bewerkstelligen. In elf gevallen werd een dergelijk effect waargenomen. Telkens gold het ernstige patiënten onder de Eur. soldaten, bij sommigen werd

PEEK & CLOPPENBURG
 - Wagenstraat 12-14-16 -
 Spuistraat 13 - DEN HAAG.
 VERDER IN ALLE STEDEN.

□ HEEREN- en KINDERKLEEDING □
 □ UITRUSTINGEN □
 □ HOEDEN HEMDEN ONDERGOEDEREN □

Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

NIJMEGEN VOORUIT!

M. CROMMELIN, Voorzitter.
 ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

LEERSTE ROTTERDAMSCHER ROTTERDAM,
 Oudehavenkade No. 1, Plan C.
 Hoofdvertegenwoordiging in Nederl.-Indië:
 De Heeren VAN HEUSDEN en MEES,
 Kali-Besar, Batavia.
 Zeer vrijgevege Polisvoorwaarden.

VERZEKERING.

BREDA.
 BOSCHRIJKE OMGEVING.
 WONINGINRICHTINGEN
 in huur.
 Groote Markt 50. P. HEIJMAN.

HOTEL VAN ZEBEN - CAFÉ-RESTAURANT,
 Wagenstraat 44, TEL. 411. DEN HAAG.

LOGIES met ONTBIJT vanaf f 1.50, PLAT DU JOUR van 12-2 uur à f 0.50, DINERS vanaf f 0.80 en hooger van 4½-7½ uur. Restaurant à la Carte gedurende den geheelen dag.
 Aanbevelend, v. ZEBEN.

BRANDSTOFFEN.
F. BREURE & ZOON
 HOFLEVERANCIERS,
 TOLLENSSTRAAT 23-25 VALERIUSSTRAAT 6
 Telefoon 1880. Telefoon 3331.

ONTWAKING
 ALGEMEEN MAANDSCHRIFT VOOR LETTEREN, KUNST, SOCIOLOGIE EN WETENSCHAP.

ONDER REDACTIE VAN:
 GEORGES EEKHOUD, JACQUES MESNIL, LOD. BAECKELMANS, ARY DELEN, WILLEM GIJSSELS
 OSCAR SIX, GUSTAAF VERMEERSCH.

BESTUURDER: SEGHER RABAUW.

Uitgave van: „t Kersouwken” te Antwerpen.
 Administr. voor Holland: Overtoom 442, Amsterdam

Prijs per jaargang van 12 afleveringen f 3.—.
 Losse afleveringen f 0.30.

PROSPECTUS en PROEFNUMMERS op aanvraag GRATIS.

genezing verkregen, zonder dat kinine gebruikt was, bij anderen kwamen de X-stralen in toepassing nadat kinine zonder uitwerking was gebleven. Behalve de acute gevallen, werden ook proeven genomen bij vijf inlanders, die aan chronische verschijnselen lijdende waren. Hierbij werden geen uitkomsten van zoodanige beteekenis verkregen, dat er reeds een gevolgtrekking aan verbonden mag worden. De waarnemers hechten nog geen te groote waarde aan hun mededeelingen, maar zij maakten ze bekend, in de hoop van andere geneeskundige proefnemingen op grooter schaal uit te lokken.

BRITSCHE KOLONIËN.

De volkstelling van 10 Maart heeft het totaal van Britsch-Indië gesteld op 315.000.000, waarvan in het rechtstreeksch bestuur gebied 244.000.500 en in de staten met eigen vorsten 71.000.000. Dit geeft sedert 1901 een toename van 20.640.000.

In Bombay werden van 21 t/m 27 April nog 325 gevallen van pest aangegeven, 290 lijdens overleden in die week.

In Rijsraad voor alle onderhoorigheden. De vorige week heeft een commissie uit het Lagerhuis zich naar den eersten minister begeven om een, door 292 leden van de twee partijen in de Kamer onderteekend adres aan te bieden, waarin aangedrongen wordt op de stichting van een Adviseerenden rijsraad (Advisory imperial council).

Bij de aanbieding verklaarde de heer Norton Griffiths (unionist) als wensch der adressanten, dat de vraag, betreffende de oprichting van den raad, buiten de partijkwestien zou blijven. Het vraagstuk zal aan de orde komen in de weldra te houden rijsconferentie; de onderteekenaars willen den eersten minister dan hun steun geven, door te toonen, hoe vele invloedrijke mannen in het moederland over deze zaak hetzelfde denken als de staatslieden, die er in de landen van overzee om vragen. De overtuiging wint meer en meer veld, dat de tijd gekomen is om het verband tusschen 'tmoederland en de koloniën hechter te maken. De regeering moet hierbij voortgaan.

Een ander unionist, de heer Hamersley, erkende ten volle de moeilijkheden aan de oplossing van het vraagstuk verbonden. Maar de groote onderhoorigheden gaan met reuzenschreden vooruit, en daarbij dingen vele vragen van groot belang voor geheel

FEUILLETON.

Van een buitenpost. *)

— Soeda liwat?
— Belon, toewan!

Tusschen het tweestemmig lied van zee en wind werden deze zinnestjes uitgeschreeuwd op de achterplecht van een schoenertje, dat voor den wind, in het donker, langs de kust voer.

De twee mannen stonden in den uit het kajuitje stralenden lichtglans, nu en dan besproeid door het schuim der golven die uit het duister achter hen kwamen aandienen.

Ernstig waren zij beiden op dat oogenblik: het groote rif voor de baai was nog niet gepasseerd bij het invallen der duisternis en zij waren dus genoodzaakt meer Noordwaarts te gieren.

De man aan het roer — an old salt uit de Molukken — was heden wat kortaf tegen den toewan controleur, geheel beheerscht als hij werd door dat gevoel van verantwoordelijkheid, elken zeebonk eigen als het er om spant.

De bestuursman tegenover hem, geleund tegen de roef, gehuld in zijn regenjas, dienstpjet met stormband bevestigd, gaf den indruk van een gezagvoerder op zijn post.

Helder, vastberaden blikten die oogen de duisternis in en de lijnen om mond en kin, kracht en vasten wil teekenend, deden vermoeden, dat een mogelijk gevaar hem op post zou aantreffen.

*) Uit Het Weekblad voor Indië.

het Britsche rijk om den voorrang. 't Wordt een onafwijsbare noodzakelijkheid een instelling in 't leven te roepen, die een meer permanent karakter heeft en nuttiger arbeid verricht dan the Colonial Office, waarvan de ambtenaren, hun persoonlijke goede eigenschappen ten spijt, te kort schieten door gemis aan contact met de verschillende deelen van 't groote rijk.

Daarna legden twee liberalen getuigenis van hun gevoelens af. De heer Crawshay Williams wees op het belang van meer eenheid in de van het moederland uitgaande leiding; de heer Cecil Beck herinnerde aan het bestaan van het verlangen naar een rijsraad in de koloniën zelf.

De eerste minister, de heer Asquith, verklaarde groote beteekenis te hechten aan de onder het adres voorkomende onderteekeningen; hij zou de memorie gaarne overleggen in de rijsconferentie, waar het vraagstuk door een voorstel van Nieuw-Zeeland ter sprake zal komen. Hij wees er echter op, dat geen maatregel doorgevoerd zal kunnen worden zonder de volkomen instemming van de overzeesche gebieden zelf.

Nieuw-Zeeland heeft 4 steden met meer dan 50.000 inwoners. Dunedin 63 d., Christchurch 86 d., de hoofdstad Wellington 91 d. en Auckland 110 d.

BELGISCH KONGO.

De gouv.-gener. heeft den toegang tot de kolonie verboden voor personen zonder middel van bestaan. Immigranten zullen slechts mogen debarkeeren na toestemming van de aangewezen autoriteit. De kapitein van een boot, die een persoon heeft overgebracht, welke niet voldoet aan de eischen tot toelating, is verplicht hem weer mee terug te nemen naar de plaats, waar hij vandaan is gekomen. Wie tegen het uitgevaardigde besluit zondigt, kan worden gestraft met een boete tot 200 Fr. en hechtenis tot 7 dagen.

DUITSCH KOLONIËN.

In den Reichstag werden de militaire uitgaven, die voor Zuid-West-Afrika in 1911/12 op 14.125.000 M. geraamd zijn, te hoog geoordeeld. Men drong aan op het invoeren van militie bij de 10000 Europeanen, die in Duitsch-Zuid-Afrika wonen. De heer Lindequist verklaarde, dat de zekerheid en veiligheid het behoud van een sterke macht blijven eischen; in de naaste toekomst kan er niet aan gedacht worden deze, zooals een voorstel luidde, tot op de helft terug te brengen. Wel is een

Hij wendde zich plotseling, langs het deinende dek, in de richting van het voorschip.

— Dekker!

— Present, mijnheer!

„Nee, blijf maar daar. Zijn de oppassers aan dek?”

— Alle hens bij de hand, mijnheer!

— All right! Goed uitkijken!

— Ja... mijn...heer!

Een knorrig bevel van den djoeroe-moedi, anders werd weer niets gehoord dan het knarsen der siorlijnen, het windgeloei in het tuig en het geruisch der langs boord stuivende zeetjes.

Controleur Wadma stond weer bij de kajuit, starend in de ijle ruimte.

Hij kwam met zijn mannetjes van tournée langs de kust, waar de onderlinge twisten der inboorlingen zijn persoonlijk optreden hadden vereischt.

Reeds langer dan een jaar door de regeering zonder communicatie-vaartuig gelaten, zag hij zich genoodzaakt, de groote afdeeling, met haar gevaarlijke open kust te bereizen met de meest primitieve middelen.

Natwelijks met den mantri-vaccinateur teruggekeerd van een der vele noordelijke eilanden, had hij zich onmiddellijk weer ingescheept op dezen parelschoener naar de onherbergzame zuidkust.

Vergezeld van een tiental oppassers met hun commandant, bracht hij soms weken lang in de rimboe door, de kwaadwillige autochthonen in het bovenland opsporend en bestraffend, of wel kwesties van meer onschuldigen aard regelend onder de bevolking der strandnegorijen.

Wadma, daarbij gesteund door zijn krachtig fysiek, vervulde in deze grenslanden der beschaving zijn bestuurstaak con amore.

P. ABRAHAMSON,

HOFJUWELIER,

VEENESTRAAT 27. SPUISTRAAT 56/58. PRINSESTRAAT 34.
Tel. 2515. Tel. 40. Tel. 2823.

— DEN HAAG. —

INKOOP tot de hoogste waarde van INDISCHE BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD, ZILVER en PLATINA. TAXATEUR.

Voor gemeubileerde Woningen

wende men zich tot de Firma

N. V. H. CORSMIT BROSSOIS & CO.

Bezuidenhout no. 1 - Tel. 811 & 6423

die altijd Woningen beschikbaar heeft

— om direct te betrekken. —

Meer dan 100 tevredenheidsattesten ter inzage

A. SCHARENBERG,

HOFLEVERANCIER.

NIEUWZILVER- EN NIKKELWERKEN

HUISHOUELIJK LUXE

TELEPH. INTERC. 2443.

HOOGSTRAAT 15, - 's-GRAVENHAGE.

HOYMAN & SCHUURMAN.

Passages zonder verhooging van kosten te bespreken naar: Oost- en West-Indië, Noord- en Zuid-Amerika, Afrika, Australië, Engeland, Japan, China, enz.
Plezierreizen met speciale plezierbooten naar Noorwegen per Hamburg-Amerika-Lijn en P. N. O.
Assuranties, expedities, informaties, enz.

M. J. MEERTENS,

Piet Heinplein 1. — Telefoon 3218.

NIEUW! ACTUEEL! DE GROOTE ILLUSIE

DOOR NORMAN ANGELL

GEAUTORISEERDE UITGAVE VERTAALD ONDER TOEZICHT VAN DR. L. A. J. BURGERSDIJK JR.

Dit hoogst belangrijke werk vindt zijn oorsprong in een brochure, die het vorig jaar in Engeland het licht zag onder den titel:

„EUROPE'S OPTICAL ILLUSION”.

De belangstelling die deze brochure in Engeland wekte en de aard der besprekingen die zij in het leven riep, had tot resultaat, dat de schrijver het onderwerp nu veel ruimer en breeder behandelde en daardoor een juist denkbeeld geeft hoe de kansen voor een oorlog tot een minimum gereduceerd worden.

Het is te verwachten, dat er eene meer dan groote belangstelling voor dit boek zal zijn, daar waar in de laatste jaren zoovelen worden bezighouden door de gedachte

OORLOG OF VREDE.

Voor allen die in dit onderwerp belangstellen zal dit wel bestudeerd vraagstuk een goed inzicht geven van den tegenwoordigen toestand der groote mogendheden onderling.

Prijs ingenaaid f 1.90.

Uitgave van A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS-MIJ., Leiden.

plan in studie om een korps reservisten uit de bewoners te vormen. Overigens is de formatie der troepen geenszins overdreven; er zijn toch maar 2180 man, hiervan zijn 77 officieren en 403 onderofficieren.

**

Onder den naam van Duitsch-Nieuw-Guinea zijn nu alle bezittingen in de Stille Zuidzee, met uitzondering van Samoa, samengebracht. In verband hiermede is aan den gouverneur een raadsheer-referendaris toegevoegd, die hem, wanneer noodig, tijdelijk vervangt en die de hoogste rechterlijke functie vervult, welke tot nu toe mede door den gouverneur werd waargenomen. Voor dit ambt is een traktement van 12500 M. uitgetrokken. Bovendien krijgt deze kolonie een financieel agent, die het geldelijk bestuur en beheer voor het geheele gebied onder zich krijgt. De politiedienst zal, behalve de Europeesche districtschefs, bestaan uit 700 inl. soldaten, t.w. 50 voor de oostel. Caroline-eil.; 66 voor de westel. Carolinen; 30 voor Mariames; 27 voor Marshall; de overigen voor eigenlijk Nieuw-Guinea. Aan het hoofd van dezen dienst komt een officier te staan met den rang van 1e luitenant.

FRANSCH KOLONIËN.

La Dépêche Coloniale van 8 Mei geeft als hoofdartikel een correspondentie over Dahomey weer. De groote slagen, door generaal Dodds uitgedaald, hebben een blijvende werking ten goede gebracht. De stammen hebben geleidelijk allen de Fransche overheersching aanvaard. De meest weerspannige zijn geëindigd met de erkenning der vredelievende gezindheid der Fr. Zij zien nu in, dat de bedoeling is geweest er voorbrengselen te komen zoeken, die aan Fr. ontbreken, als kokosolie en noten, maïs, katoen enz., en er een nieuw afzetgebied te vinden voor de eigen artikelen. Zij ondervinden, dat hun welvaart is toegenomen door het nieuwe verkeer.

Enkele stammen moeten wel eens aan de ooren getrokken worden om de belasting te voldoen, maar dit is geen eigenaardigheid, die alleen bij hen te vinden is. Waar ziet men het verschijnsel niet? De bevolking van Dahomey heeft bovendien nog geen juist begrip van de bestemming der op te brengen belasting.

Vijftien jaren geleden bezat deze kolonie noch huizen, noch wegen, noch bruggen; slechts ellendige krotten en voetpaden. Dat was niet met een tooverslag te veranderen. Beginnende in 't kustgebied, zijn de verbeteringen gericht naar de bergstreken. Men

De taal van het volk volkomen meester, hun zeden bestudeerend, was allengs zijn invloed groot geworden op deze natuurschepselen, die overigens elk gezag negerden en in den beginne den optredenden ambtenaar beschouwden als een „orang dagang”, die met zijn groot vuurschip en mooie geweren al heel veel kisten met blinkende ringgits moest hebben.

Eenmaal in de zes weken, als de Paketvaartstoomer de baai binnenvoer, kreeg hij voeling met de buitenwereld. Die zesweeke boot, die boot, bracht een etmaal heel wat vertier op zijn standplaats.

Nauwelijks verankerd, krioelede het in de prauwtjes langs boord van gewiekste, scheelooigige handelaars, die, uitgezwermd over het plaatsje, in de schunnige krotjes der jagers de schitterende siervederen van de mannetjes-paradijsvogel opkochten.

Wadma's klerkje, op gewone dagen al spoedig in heerlijk négligé jagend in het naburige oerwoud, veranderde op zoo'n boorddag in een postcommies. Dekker, de commandant van het detachement prajoeerits, hing dan zijn klewang aan den wand en verdween in een gegalvaniseerd ijzeren loods, waar hij heel deftig optrad als ambtenaar der in- en uitvoerrechten en accijnzen.

Hun chef had dan inmiddels de correspondentie met het hoofd van gewestelijk bestuur af te sluiten, waarin — den laatsten tijd vooral — gewichtige onderwerpen werden behandeld.

En Wadma, nu huis toe keurend, bedacht, dat de boot morgenochtend kon binnenvallen en hij het lot zou weten van zijn ingediende adviezen: invoer van kruit en geweren, schoolsubsidies voor de zending en dan het voornaamste — het monopolie der Handels Compagnie...

Ach, hij kon het zich anders wel voorstellen, hoe

schiet goed op, maar 't werk is langzaam en groot het gebied. De bewoners der binnenlanden merken echter heel weinig van die vorderingen en begrijpen in elk geval niet, dat deze ook hun tot nut zullen worden; hun onwil om daarvoor belasting te betalen, in afwachting van hun beurt in die verbeteringen, is derhalve niet onverklaarbaar. En de vraag blijft inderdaad ook bestaan, tot hoever de verbetering der verkeerswegen rendable geacht zal worden. Zoo b.v. voor de spoorwegen.

Dahomey heeft reeds twee spoorweglijnen. Een, van 260 K.M., gaat van Cotonan naar Savé; de andere, van slechts 4 K.M., loopt van de hoofdstad Porto Novo naar Saketé.

Terwijl bewoners van 't binnenland soms 'n maand noodig hebben om 40 K.G. hunner producten naar de daarvoor gunstige marktplaats te brengen, maken de stammen nabij de spoorwegen er een reisje van; zij gaan hun olie, amandelen, maïs brengen naar de Europeesche factorij, waar zij omgezet worden tegen kledingstoffen, glaswerk, a. a. z.

Wat den landbouw betreft, acht de schr. Dahomey zonder twijfel een land met een goede toekomst, maar thans is er gebrek aan een voldoende aantal werklieden.

De gezondheidstoestand is veel gunstiger geworden, o.a. door het dempen van uitgestrekte moerassen in de kustlanden. Toch blijft ook in dit opzicht nog veel te doen. Vele ziekten en de verspreiding van epidemiën vinden hun voornaamste oorzaak in de verregaande onzindelijkheid der bevolking, door wie b.v. wasschen van het lichaam als een geheel overbodige zaak wordt beschouwd.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

Djeloetoeng-winning op Zuid-Borneo.

Eenige weken geleden maakten wij melding van een brochure van den heer Schlimmer, waarin deze het afkeurde, dat het Ind. Gouvernement het plan had groote uitgestrektheden gronds in Zuid-Borneo aan een Duitsche combinatie in concessie uit te geven tot het winnen van djeloetoeng.

De heer Schl. heeft het niet bij zijn eerste geschrift gelaten, en thans een tweede brochure wereldkundig gemaakt, getiteld:

Economische beschouwingen over djeloetoeng op de Zuidkust van Borneo.

In deze brochure brengt de schr. tal van argumenten te berde om aan te toonen, dat de concessie-verleening niet anders kan zijn dan ten haddele

dat laatste advies ter hoofdplaats zou zijn ontvangen. Resident, secretaris, het bestuur der Handels Compagnie zouden zich tegen hem gekeerd hebben.

De stem van Dekker stoorde hem in zijn overpeinzing.

„Licht vooruit, mijnheer!”

„Zoo, dan hebben we gebott. De zee wordt ook kalmer.”

Inderdaad liep het schoenertje thans heel wat rustiger op de veilige baai toe, waar, tusschen de deining door, enkele lichtjes tintelooften.

Een half uur later stonden de opvarenden veilig, maar druipnat op de pier, waar Dirks, de klerk, met een oppasser voorzien van een stormlantaarn, hen stond op te wachten.

„Niets bijzonders, mijnheer”, meldde hij, buigend, zijn chef.

Dirks boog. Dirks was gewend veel te buigen, een lenigheid van rug, welke hij al vroeg verkreeg op de hoofdplaats, waar al de Dirksen, in functie op het residentiekantoor, bogen voor den toewan besaar. Het zat 'm in de familie, dat kromruggig groeten.

„Dank je, Dirks. Als de boot binnenvalt, dadelijk de post boven brengen. Goeden avond, heeren!”

De controleur stapte suel weg in de richting van zijn woning.

„De baas is ook nat, hij bibberde, Dek”, merkte Dirks op tegen zijn naast hem gaanden kameraad.

„De baas?” bromde deze. „De baas is een dienst-klopper; had nooit bij het civiel moeten gaan. Zou wat 'n goed compies-commandantje geweest zijn.”

De commandant, een zwaar gebouwd man, den veldhoed zwierig op een oor, vormde wel een groot contrast met het naast hem stappende bureau-mannetje.

L. J. VAN DER MEER JR.

MAGAZIJN van
Gemaakte Heerenkleding
en Kleding naar maat.

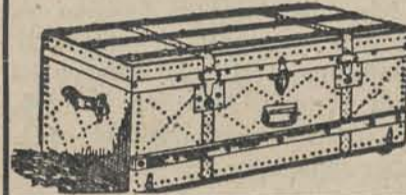
26A HOOGHE WESTEINDE.

— TELEFOON 4018. —

SOLIDE QUALITEITEN.

BILLIJKE PRIJZEN.

W. POPPINK, ::: ::: TELEFOON No. 4485.

Prins Hendrikstraat
141-143, Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 50 c.M. hoog, m. bak f 12.50. Voor de hut 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 36 c.M. hoog, m. bak f 11.50. Voor de hutten der nieuwe booten 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 40 c.M. hoog, m. bak f 12.—

N.V. THEOSOFISCHE UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
AMSTELDIJK 79 * * * AMSTERDAM

THEOSOPHIA Theosofisch Maandblad onder redactie van Dr. J. W. BOISSEVAIN en E. WINDUST. - 19e Jaargang
Per jaargang van 12 afl. fr. p. p. binnenland f 5.—
Losse afleveringen " " " " 0.70

NIEUW VERSCHENEN WERKEN:

Dr. R. STEINER, Het Occultisme in korte trekken	ing. f 2.75
D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, Bhagavad-Gita transcriptie (Sanskrit-tekst)	" " 1.50
A. BESANT, De opvoeding in het Licht der Theosofie	" " 0.15
Dr. R. STEINER, De opvoeding van het Kind	" " 0.50
ALAN LEO, Astrologie voor Iedereen	" " 0.75
A. E. THERENS, Leerboek der Astrologie I	" " 5.—

— Verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren. —

RIPPEN

PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN STEMMEN

JOHANNES WOLF, ARCHITECT-LEERAAR

's-GRAVENHAGE - Van Gochstraat 39

GEEFT PRIVÉ- EN CURSUS-LESSEN

in Wiskunde, Boekhouden, Duitsch, Mechanica,
:- Statica, Landmeten en Waterpassen. :-
Uitstekende attesten van oud-leerlingen zijn ter beschikking.

Een nieuw boek van de bekende schrijfster

NANNIE VAN WEHL

Deze maand verschijnt: _____

De kleinkinderen van Mevrouw Beukema

Een boek voor jonge dames van 16—18 jaar.

:- Met teekeningen van C. J. ROVERS :-

Prijs f 2.50. In prachtband f 2.90

van de inlandsche bevolking en meer in 't bijzonder van de djeloetoeng-zoekers in die streken. Zoo schrijft hij o.m.:

Alleen in de Zuiderafdeeling van Borneo mag thans bij ongestoorde exploitatie de productie van djeloetoeng op minstens 250.000 picols per jaar aangenomen worden en berekend op de tegenwoordige prijsbasis vertegenwoordigt dit één opbrengst voor de bevolking van ongeveer drie miljoen gulden per jaar. Is het nu niet onverantwoordelijk, dat het Gouvernement de verdere ontwikkeling van dit groote belang voor de bevolking in handen wil stellen van concessionarissen in den vorm van Duitsche en Amerikaanse combinaties?

Na al die jaren, dat het Gouvernement weinig plezier van Borneo beleefd heeft, is er plotseling een wending ten goede gekomen tengevolge van de Djeloetoeng-export. De bevolking is daardoor als uit den slaap opgewekt, de energie is ontwaakt, de inlander voelt, dat hij iets meer bereiken kan dan een bestaan, gebaseerd op een bord rijst en wat visch. Hij kan thans geld verdienen, veel geld zelfs, en dat hij dat geld ook nuttig besteedt, blijkt uit het feit, dat veel geld met Djeloetoeng-zoeken verdiend, vastgelegd wordt in klapper-aanplanten.

Is het nu niet verschrikkelijk, dat het Gouvernement, blijkbaar voorgelicht door een Resident, die blind is geweest voor de oeconomische ontwikkeling van zijn gewest, aan deze natuurlijke toename van de welvaart in Borneo een einde wil maken en de energie van het volk weer te gronde wil richten, door de bevolking hare grootste bron van inkomsten te ontnemen en van den inlander weer een werktuig te maken in de handen van een monopoliehouder? Die concessionarissen, waarvan de Regeering wonderen schijnt te verwachten, zijn toch ook gewone menschen, die uitsluitend hun eigen belang op het oog hebben en geen cent meer voor een product zullen betalen dan hoogstnoodzakelijk is.

De heer Schl. besluit: „Een Europeesche ondernemer hoort niet thuis in oerwouden, die alleen toegankelijk zijn voor menschen, die zich ontberingen kunnen opleggen, zooals een inlandsche djeloetoeng-verzamelaar verplicht is dat te doen. Het eenige motief, dat een Europeeschen ondernemer daartoe kan leiden, is de zucht om zich de winsten toe te eigenen, die den inlander toekomen; dergelijke plannen dient de Regeering te verijdelen, indien zij hare eigen belangen en die van land en volk inziet.

Wij gelooven intusschen niet, dat de heer S. succes zal hebben, gegeven het antwoord van den Minister van Koloniën aan den heer Bogaardt, die den

„A propos, blauwe, heb je nog wat onder de kurk?“ zei hij plotseling, front makende tegen Dirks.
„Nog één whisky, Dek. Voor je natte kakkies.“
„Top! Dan nog even in je keet en dan onder de wol.“

„Morgen bootdag, Dek.“

„Daarom.“

De twee sobats verdwenen in het duistere voor-galerijtje van de klerkswoning.

't Was bootdag.

De post, door Dirks boven gebracht, had al de aandacht van den controleur, die op zijn particulier bureau, met uitzicht op de blauwe baai, dienstzaken afhandelde.

„Nog passagiers meegekomen?“ informeerde hij bij Dirks, die de stukken in ontvangst nam.

„De nieuwe zendeling en vijftig kettinggangers, mijnheer.“

„Zoo... Zoo...“

Wadma staarde plotseling met verbaasde oogen op een geheim schrijven van zijn chef.

„Da's kras!“

Deze uitroep ontsnapte hem, maar bemerkende het verbaasde gezicht van zijn ondergeschikte, vervolgde hij koeltjes:

„Ga jij je gang maar, Dirks. Laat Dekker die dwangarbeiders goed visiteeren.“

„Jawel, mijnheer.“

Dirks maakte zijn gewone buiging en daalde, met de portefeuille onder zijn arm, glimlachend den heuvel af, in de richting van het strand.

Dat moest-ie toch even aan Dek gaan vertellen.

De baas gaat weg. Hij had het al dadelijk gesnapt. Dat was die geheime soerat, waarover zijn broer de commies hem geschreven had. Betoel, hij

Minister eenige vragen had gesteld in verband met de eerste brochure.

Een ethnografisch-romantisch werk.

Silama. Een liefde-drama in de Lampongsche districten, door J. B. Neumann, Oud-Resident der Lampongs. (Amsterdam, Allert de Lange).

De uitgever van dit werk van den heer Neumann heeft de goede gedachte gehad eene beoordeeling er aan toe te voegen, welke beslist niet overdreven is, en die wij daarom grootendeels overnemen.

Eene in romanvorm belangrijke bijdrage tot de ethnografische kennis van Nederlandsch-Indië, die met groote belangstelling gelezen zal worden.

De schrijver, geen onbekende op het gebied der ethnografie, heeft, om gelezen en begrepen te worden door het groote publiek, dat meer en meer belang gaat stellen in alles, wat Indië betreft, zijne kennis omtrent een deel van dat eilandrijk in romanvorm weergegeven. Heeft hij in zijne „Studiën over Batahs en Batahsche landen“ zich doen kennen als een conscientieus opmerker en werker, ook in dezen gewijzigden vorm van werken voelt men, dat hij „onderlegd“ is, dat hem gunstig onderscheidt van zoovelen, wier werken over Indische toestanden en personen zijn verspreid en elkaar verdringen.

Het merkwaardige boek getuigt van goed zien en nauwkeurig onderzoek, van ernstige studie en fijn gevoel: het bevat vele fraaie schilderingen met veel mooi-geëkend realisme, die meer dan elke andere beschrijving het Lampongsche leven in al zijn intimiteit doet kennen. Heel scherp en zuiver heeft de schrijver dit leven gadegeslagen: de zielstoestand van de heldin van het boek en van hare nevenfiguren is zóó juist geanalyseerd, dat men bereid zal zijn te erkennen, dat hier iemand aan het woord is, die meer dan een oppervlakkigen blik heeft geslagen in het maatschappelijk en zieleleven van den nog niet naar waarde geschatten inlander.

Het werk, eenvoudig van stijl, laat zich aange-naam lezen en is leerzaam door de juiste weergave van personen en toestanden. Ieder, die meer wil weten over Oostersche menschen en toestanden, die op aangename wijze ethnografische kennis wil opdoen, worde het door de zeer mooie beschrijving, zoo boeiende werk ter lezing ernstig aanbevolen.

Teysmannia.

Inhoud van de 2e en 3e aflevering van jaargang 1911: Dr. J. Dekker. Vervoermiddelen VI. Het kalktekort in de veevoeding op Java. — A. de Koning. Het aanleggen van siertuinen III. — Dr. Z. Ka-

wordt overgeplaatst de baas... kan niet dienen onder resident... Brani toch, hoor...

Hoofd op hand gesteund, zat Wadma aan zijn schrijftafel; gedachteloos tuurden zijn oogen naar de baai, vanwaar het geratel der reeds lossende boot flauw tot den heuvel doordrong.

God, wat 'n kerel toch... wat 'n frasen!

Hij herlas het schrijven van het bestuurshoofd:

„Nogmaals, mijnheer, U plaatst U op een verkeerd standpunt. Zooals U bereids werd medegedeeld bij dezerzijdsch schrijven van dienzelfden datum, zal er geen sprake kunnen zijn van een vermindering van den uitvoer, maar is het streven alleen hierop gericht, de controle te vergemakkelijken, door namelijk het jachtgebied aan de genoemde vennootschap te verpachten.

„Het monopolie zal dan ook volstrekt niet „de kleine huiden“ benadeelen, zooals door U wordt verondersteld, en wat die sentimenteele gemeenplaats in hooger aangehaald rapport betreft, ik wil die blijven beschoutwen als een „slip of the pen!“

„Prachtig!“

Wadma, nerveus tikkend op het voor hem liggende schrijven, las verder:

„In mijn desbetreffende toelichting heb ik het echter dienstig geacht er de regeering op te wijzen, dat, ook in verband met de nieuw in te voeren regeling, de plaatsing van een assistent-resident in de afdeeling urgent geacht mag worden.

„Derhalve zult U...“

„Stik!“ — en den brief van zich slingerend, begon Wadma zijn bureau op en neer te loopen.

Wat hij eerst niet had willen gelooven, het werd hem nu toch wel duidelijk. Tegen het advies in van het hoofd der afdeeling zou het monopolie toch wor-

VERKOOPHUIS

GROOT HERTOGINNELAAN 103 DEN HAAG
Tramhalte lijn 3 :: VALERIUSSTRAAT.

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS-MEUBELEN willen voorzien.

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

NEDERLANDSCHE VEGETARIËRSBOND.

Secretariaat, Brochurenhandel en Vegetarisch Bureau:

HEEMRAADINGSINGEL 217B :: ROTTERDAM,

waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE“

onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f2.— p. jaar.

Bekroond propagandageschrift, franco per post f0.06. — ORTT, Brieven over gezondheid, franco per post f0.12. — DR. ANNA KINGSFORD, Ware voeding, franco per post f0.80. — Vegetarisme een economische noodzakelijkheid, franco per post f0.94. —

KOOKBOEKEN franco per post f0.17 en f0.95.

Vraagt voedingsmiddelen gesteld onder toezicht van den Nederlandschen Vegetariërsbond. — Dit geeft afdoende waarborgen.

Firma HESSELS,

Danckertstraat 75 - 's-GRAVENHAGE.

WILT GIJ EEN LICHTEN VEERKRACHTIGEN
TRED KRIJGEN EN BEHOUDEN, DRAAG DAN
ONS VOETSTEUNEND MAATSCHOEISEL.

Speciale Inrichting voor voetlijders

Steunzolen systeem Dr. JAGERINK.

Voetcorsets „ Dr. MILO.

ELASTIEKEN KOUSEN en CELLULOID-CORSETS uitsluitend op voorschrift van H.H. Doktoren.

S. J. ROTTEVEEL,

Galileïstraat 58. — Telefoon 3197.

Koloniale waren, Comestibles.

I. H. PRANGERS

WEIMARSTRAAT

hoek van BIJLANDTSTRAAT 91

TELEFOON
— 6887. —

::: DEN HAAG.

Magazijn van Ornamenten

voor Gas- en Electricch licht.

AANSLUITING volgens gemeentelijke voorschriften.

Staande en hangende
Gascomforen.

Baden en Geijsers.

Moderne Sierkoperwerken.

merling. Botanische excursies in de omgeving van Batavia I. Vruchten en zaden, die men aan het strand vindt. — W. M. van Helten. Oogstresultaten met *Ficus elastica*. — Dr. S. H. Koorders. Aanvulling op mijn artikel „Over eenige in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg bloeiende bamboesoorten.” — H. J. Wigman jr. Orchideeën. *Cattleya's*. — Dr. C. J. J. van Hall. Zwavelkoolstof als grondverbeteraar. — Dr. A. W. K. de Jong. Bemestingsproeven. — Dr. C. J. Mohr. Het Koloniaal Instituut. — F. W. J. Westendorp. De ontwikkeling van het vruchtenvervoer. — F. Lederboer. Replik op Dr. De Jong's „Bemestingsproeven” (met wederwoord van Dr. de Jong). Sprokkelingen uit nieuwe publicaties. — Bulletin du bureau des renseignements agricoles et des maladies des plantes. — De oorsprong van den aardappel. — De Orchideeënwereld. — *Dendrobium's*. — Formaldehyd als voorbehoedmiddel tegen een rottingsziekte van de ananas. — Gehalte aan koper in thee, onbespoten en bespoten met Bordeaux'sche pap. — Een paar naamsveranderingen. — „Heksenbezems” in bamboe. — Report of the agricultural Research Institute and college, Pusa, 1909—1910. — Een schimmeldoodend besproeiingsmiddel, ter vervanging van de Bordeaux'sche pap (kalk-zwavel-mengsel). — Veranderlijkheid van plantage-rubber. — De rubbermarkt gedurende 1910. — Kamferbereiding in Amami. — Het meten van Heveaboomen. — Suiker, cellulose en alcohol uit mats. — Beschikbare zaden en planten.

Het „Weekblad van het Recht”.

„De redactie van het Indische Weekblad van het Recht veroorloof ons een opmerking. Wij zijn gewoon met belangstelling kennis te nemen van de in het blad openbaar gemaakte rechterlijke uitspraken, waarvan wij dan, ten behoeve onzer lezers, den korten inhoud vermelden, als de uitspraken ons lijken ook belangrijk te zijn voor hen, die buiten de eigenlijke juristenwereld staan.

Nu heeft de redactie in 1909 te kampen gehad met gebrek aan kopie. De serie van 1909 kon daarom niet worden volgemaakt, en dus ging men de uitgave staken van de nummers, die aan de reeks over 1909 ontbraken, om te vervolgen met de uitspraken, die de redactie na de helft van 1910 had ontvangen.

Maar ook in 1910 blijkt dezelfde calamiteit de redactie van het Weekblad weer te hebben getroffen. Althans, de verschijning had in het einde van het vorige jaar en in het begin van 1911 zeer ongeregeld plaats en men was onlangs niet verder ge-

den gegund. Wat dreef dien resident toch? — „Wat drijft hem toch?” herhaalde Wadma. „Mij te signaleren als minder geschikt voor het ten uitvoer brengen der nieuwe regeling!... Wat schuilt daar toch achter?”

Die regeringscommissaris onlangs bleek ook al gewonnen door spitsvondig bijgebrachte motieven. „Never mind! Toch volhouden en die kiek ginds geen kamp gegeven. Volhouden, Sjoerd!”

Met dezen uitroep zette hij zich weer aan het bureau en begon het schrijven te beantwoorden.

„Veel lading, Dek?” vroeg Dirks, zijn bruinen kop met de puil-oogen binnen het loodsje stekend, waar Dekker, puffend, vuurrood hoofd boven hagelwitte jas, uitvoerpaspen zat in te vullen.

„Kom binnen, kerel. 't Is me weer een bootje, hoor! Twintig mille aan vogels, vijftien dito aan copra, behalve de rest. Maar ik ben er gauw doorheen. — Veel post?”

„Veel.” — Dirks knipte eens met zijn oogen.

„Geheim ook, je begrijpt wél.”

„Compris! Maar kijk eens, wat zeg je daarvan? Wat?”

Dekker trok met glunder gelaat een ajerblanda-kist van onder de tafel en toonde den inhoud aan zijn makker.

„Fijne bullen, wat? Taalf flesschen wijn, waaronder twee port voor je wijf... 'n bonk ijs...”

Dirks deed plotseling een greep naar de kist.

„Ach, whisky ook, Dek!”

„Afblijven, haai! We zullen straks afrekenen en eerlijk deelen. Pas gefourageerd bij den ouwe van boord... een landsman van me... Wou er eerst niet aan... dacht dat het soepie voor mij alleen was. Maar ik zei: „Kaptein, we hebben hier zoofn nat-

komen dan tot November 1910. Dat blad had tot nummer 2422.

En wat gebeurt er nu kort geleden?

Wij ontvingen een Weekblad van 27 Maart 1911, dragende tot nummer..... 2439.

Onze geheele collectie loopt in de war, want ons ontbreken dus niet minder dan 17 nummers. Aan een vergissing valt niet te denken, want sedert verscheen een exemplaar van 3 April, dragende het nummer 2440.

Nu houde de redactie ons ten goede de opmerking, dat zij aan hare lezers verplicht is te vertellen, of de ontbrekende nummers nog verschijnen, ja dan neen, en of er kans bestaat, dat de publicatie voortaan geregeld zal geschieden.

Met het stilzwijgen daarover te bewaren, handelde die redactie niet correct.”

Het bovenstaande ontleenen wij aan de „Java-Bode” van 15 April jl. Zij, die hier te lande het Indische Weekblad van het Recht ontvangen, kunnen met deze mededeelingen hun voordeel doen; alleen vergist de „Java-Bode” zich, wanneer zij zegt, dat men onlangs niet verder gekomen was dan tot 10 November 1910, Nr. 2422. Wij althans ontvingen zonder leemte nog Nr. 2423-2426 (26 Dec. 1910).

Neerlands-Indië.

Van het standaardwerk over Indië, dat aanvaankelijk onder leiding van H. Colijn, en sedert diens benoeming tot Minister van Oorlog onder die van controleur J. E. Jasper verschijnt, is wederom een nieuwe aflevering (de zevende) verschenen.

Die afl. bevat het slot van Hoofdstuk V, handelend over de bestaansmiddelen der Inlandsche bevolking, door J. E. Jasper, en het begin van het VIe Hoofdstuk: De Godsdienst. Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis bespreekt daarbij het Animisme, terwijl Prof. Dr. H. Kern een aanvang maakt met eene beschouwing van het Hindoeïsme. Ook deze aflevering is fraai geïllustreerd. Een prachtige plaat in kleuren-druk, voorstellende „Een verzameling voorwerpen van inlandsche kunstnijverheid”, doet de uitgeverfirma (Elsevier te Amsterdam) alle eer aan.

Nederland en de Islâm.

Vier voordrachten, gehouden in de Nederlandsch-Indische Bestuursacademie, door Dr. C. Snouck Hurgronje (Leiden, E. J. Brill).

Volgens den ondertitel van deze in druk uitgegeven voordrachten van Prof. Sn. H., heeft Z.H.G. achtereenvolgens behandeld: I. De verbreiding van den Islâm, inzonderheid in den Oost-Indischen Archipel. II. Kenschetsing van het stelsel van den Islâm. III. De Nederlandsche koloniale Regeering en

lippig postcommiesje”, en toen had-ie waarachtig kasian... Betoel!”

„Ach, jij lust ook wél, zeg! Kom, laten we er een proeven. Ik heb een kurketrek.”

Dekker gaf toe, en in het gegalvaniseerd-ijzeren loodsje, waar de atmosfeer als stoomdamp temperatuur hen omgaf, genoten zij van den verfrisschenden dronk.

„Waar is de baas?” vroeg Dekker, tongsmakend.

„Nog boven.”

„Zeker weer sjagrijnig geschrijf van ginds.”

Dirks kop-knikte, loensde eens naar de openstaande deur.

„Geheim stuk... mijn broer de commies schrijft mij, onze controleur zal twel moeten buigen en barsten.

„Och kom!”

Dekker glimlachte om de uitdrukking, maar keek dan woest naar de deuropening, waar een bosje nieuwsgierige Papoea's binnendrong.

„Schrobbie, tuig van Laban!” schreeuwde hij en wierp tegelijk de wijnflesch in de richting der verschrikte wilden.

„Niet doen toch, Dek! Het zijn die van de zending.”

„Juist daarom! Die geciviliseerde gannefen in een hempie vertrouwd ik al zoo niet. In mijn kantoor geen papoesen.”

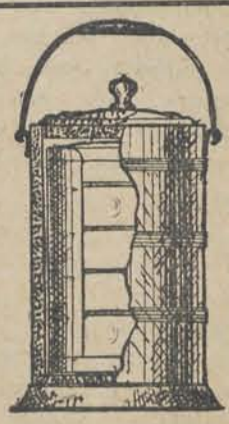
Het laatste zinnetje klonk bepaald deftig; de ambtenaar in functie kwam bij Dekker boven.

„Maar wat ik zeggen wil, brave”, vervolgde hij kalm. „Ze zitten onzen baas toch leelijk dwars.”

Dirks, onverschillig, knikte eens toestemmend.

„Nee, mannetje, je weet nog niet alles. Ik heb óók

EVERSEN & Co.
 — Tasmanstraat 142—148. —
 Telefoon 1854. — DEN HAAG.
 — STALHOUDERIJ. —
 :- Levering van maand-Équipages. :-

CROES & Co., Spui 231, DEN HAAG,
 METAALWARENFABRIEK,
 fabriceren met steeds toenemend succes hun
 Nieuw-Systeem WARM ETENDRAGERS (Koksblak),
 voor uitzending van Warmblijvende Diners,
 - voorzien van dubbele isoleerende wanden, -

2	3	4	6
f4.-	f4.50	f5.-	f6.50

 per stuk,
 dezelve met aluminium binnenwanden
 f5.25, f6.-, f6.75, f7.75 per stuk.
 Bijbehorende stellen Schaaltjes en Deksel
 Email f2.25, f2.50, f3.-, f3.50
 Aluminium -3.25, -3.75, -4.25, -4.75
 Alum. Tusschendeckels -1.- -1.25, -1.50, -2.-
 per stel.
 Bij groote hoeveelheid speciale prijs.
 EXPORT naar OOST en WEST.

TELEPHOON
 3709.

A. A. BOLT
 CONFISEUR & PATISSIER
 & HOFLEVERANCIER &
 BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f
 's-GRAVENHAGE &
 & & &
ECHTE INDISCHE
SPEKKOEK
 OOK VERKRIJGBAAR IN „BOEATAN”
 & HEULSTRAAT 19 & &

VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG	DEN HAAG - GOOSEN & SWAGERMAN BOEKHORSTRAAT 149.	GELS. NO'S. PIANO'S. ELS.
VERHUUR.		p.m. of f 50.— p.j. af. „ -80.— „ „
PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.—		STEMMEN. IL.
REPARATIE. RU		Instrumenten.
Afd. Gebruikte		
SPECIALE INRICHTING voor de		voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

S. P. VAN DER MAREL,
 COPERNICUSSTRAAT 123. — hoek Beeklaan.
 TELEFOON 9104Y.
HET ADRES voor KRUIDENIERSWAREN
 en COMESTIBLES.
 — 5% dividend. —

W. KALDENBACH - 2e Sweelinckstr. 111
 — DEN HAAG. —
 ATELIERS VOOR HET ONTWERPEN VAN
 EENVOUDIGE, GOEDKOOPE EN SMAAKVOLLE
 — WONINGINRICHTINGEN. —
 Teekeningen en begrotingen gratis voor belanghebbenden.

het stelsel van den Islâm. IV. Nederland en zijne Mohammedanen.

Wij achten ons niet bevoegd dit geschrift van den eminenten kenner van het Mohammedanisme te beoordeelen, doch hopen niettemin, dat het in handen zal komen vooral van hen, die, in 't algemeen gesproken, steeds klakkeloos de theorie verkondigen, dat de Islâm onze grootste vijand in den Archipel is.

We veroorloven ons uit het geschrift slechts deze aanhaling: „Islâm en Christendom kunnen zich in de practijk van het nationale leven zeer wel met elkander verdragen, als maar de panislamitische idee terzijde wordt gesteld, en wij zagen, hoe gunstig hiervoor in ons geval de voorwaarden zijn. In verdraagzaamheid kunnen velen onzer bij de meerderheid der Inlanders een lesje nemen.”

Tectona.

Afl. 4 (d. 4) van het Boschbouwkundig Tijdschrift „Tectona” bevat o.m. de volgende bijdragen:

In Memoriam: R. Stufken. — Over de damarwinning op Obi, door S. P. Ham (slot). — Eenige cijfers betreffende de djatibosschen op Java (vervolg), door F. W. S. — Een buitenlandsch oordeel over het boschbeheer op Java, door v. d. B. — Behandeling van de caoutchouc, door H. Bellers. — Twee nieuwe coagulatie-methoden. — Een nieuwe tapmethode. — Olie van Hevea-zaden. — Maatregelen tegen boschbranden. — Caoutchouc-tappen in stuk- of in dagwerk? — De toekomst van het caoutchoucbedrijf in Brazilië. — Het Boschwezen in „Labberton's Handboek van Insulinde.” Dit laatste stukje houdt eene critiek in op het Hoofdstuk Boschwezen in genoemd handboek, oorspronkelijk bewerkt door den Inspecteur van het Boschwezen, den heer A. Th. L. Salverda, die zich echter geenszins verantwoordelijk wenscht te stellen „voor de onjuistheden, welke zich na de „condenseering” zijner bijdrage (door den heer Labberton) betreffende het Boschwezen, in voornoemd werk voorkomen.”

O. i. zal de heer L. zich wel weten te verdedigen ook op dezen aanval; maakten wij nl. onlangs melding van een aantal critische beschouwingen met betrekking op zijn werk, o.a. in het Christelijk Weekblad „De Banier”, in datzelfde periodiek (Nr. van 14 April) heeft hij een verweer doen plaatsen, waarbij hij zich beroept op een beoordeeling in de „Standaard”, welk blad het boek aanbeval juist ook met het oog op de daarin voorkomende waardeerende beschouwingen over de Christelijke Zending.

mijn bronnen, vat je? De heele zaak is me nu duidelijk. Zie je, op die negorij van jou, afgezonderd van de wereld, kan zoo iets nog gebeuren. Als zoo iets op Java gebeurde, zou het aan de groote klok komen. Compris?”

Dirks knikte. „Het zou in de krant komen, Dek.” „Naturellement! Die heele geschiedenis met die Handels Compagnie zou dan al lang bekend zijn.”

Dek nam nog een teug en ging dan voort met verheffing van stem:

„Is het bijvoorbeeld niet een beetje kras, die reis van dien directeur der vennootschap met den resident langs de kust? God betere 't! Die burger-meener reisde met 'n gouvernementstoomer en deed z'n particuliere zaakjes af. Wat deden ze hier?... Voorop de toewan besaar, toko in, toko uit bij de Chineesche opkoopters, en dan werd de prentah aloes uitgevaardigd om toch maar al de vogels en de damar aan de Handels Compagnie te verkoopen. Dat is gebeurd, man, dat is een feit!... Maar ach, die leuke sinken's, ook niet van gisteren, lachten mannis tegen de beide toewans en... deden het toch lekkertjes niet... Toen, zooals je wel weet, zijn ze met grof geschut begonnen. De invoer van kruit en geweren werd beperkt. Hier bij ons zou onvoldoende controle worden uitgeoefend! Ha, wat 'n smoes! Nu kunnen ze ginds de lakens uitgeven, snap je? Zoo kwam daarstraks onze Chineesche ambtenaar van boord aanzetten met twaalf mooie geweertjes en honderd bliken kruit. Hij lachte, de gladjanus, toen-ie z'n pas liet zien. Geen wonder — elk geweer brengt hem 'n honderd pop aan vogels op. Ja, ja, de vriendjes op de hoofdplaats lachen nu in hun vuistje. De aandeelen der Handels Compagnie vliegen de hoogte in en de toewan besaar, eerstdaags gepensionneerd, wordt misschien wel commissaris!”

„Schreeuw zoo niet Dek!”

Weekblad voor Indië.

Indische bijdragen in Nummer 5: Vuurtje stoken, door M. van Gemns (handelt over Indo's). — Inlandsch landbouwonderwijs, door W. L. Mesman. — Soembaneesche kiekjes, door H. 't H. (bevat een geïllustreerde beschrijving van den Soembaneeschen paardenstapel). — Bell's vinding in Indië, door W. Kerremans (een bijdrage, waaruit men ontwaart, dat niet alleen in den Haag wel eens iets aan de bediening der telefoon hapert). — In het Bijblad voor dames: Hoe moeders haar kinderen kunnen bezighouden.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 19: Een nieuw boek voor cacao- en caoutchouplanters, door Dr. J. Dekker. — Nieuws uit Java's theedistricten, door Dr. A. W. Nanninga. — Handelsvereeniging te Batavia. — Vereeniging Toeristenverkeer te Batavia. — Economische toestand van Suriname. — Kultuurberichten. (Concessie voor djeloetoeng-winning aan een Duitse combinatie. — Sioer, een nieuw oliezaad. — Liquidatie der bacoventuur in Suriname). — Kleine mededeelingen. (Rechtstreeksche verbinding van Makassar met Europa. — Mentawai-eilanden). — Financiële berichten en verslagen. — Nieuwe Maatschappijen. Enz.

De Rijnsche Zending op Nias.

Wij lezen in De Macedoniër van Mei het volgende: De arbeid op het ten Westen van Sumatra gelegen eiland Nias begon in het jaar 1865 op aansporing der regeering door zendeling Denninger. Eerst woonde hij eenige jaren te Padang en was werkzaam onder de Niassers aldaar; toen vertrok hij naar Goenoeng Sitoli, de havenstad van het eiland Nias. Na groote moeielijkheden, die meer of minder gedurende 25 jaren te overwinnen waren, is het aan de trouw en volharding der zendingen gelukt, sedert 1890 steeds meer ingang te vinden bij de betrekkelijk talrijke bewoners van dit eiland. Van Goenoeng Sitoli uit, werd de arbeid in het begin van 1893 door den bekenden zendeling Lett, naar het Westen van het eiland verder gebracht, en later de eene post na de andere ten Westen, ten Oosten en in het zeer bevolkte Zuiden opgericht. In het vorige jaar konden daar twee posten in Telokdalam en Sa'oe opgericht worden. Ook in het Noorden openen zich de deuren voor het Evangelie. Steeds dringender wordt het verzoek om meer zendingen. Ook op Nias zal men er zich met meer nadruk op moeten toelagen om inlandsche predikanten, evangelisten en onderwijzers op te leiden. Op een der oudste plaat-

Maar Dekker vervolgde, nu zijn woorden nadruk gevend door vuistslagen op de tafel:

„Maar wat gemeen is, dat is, dat ze onzen baas, die zich zoo afslooft voor de afdeling, dat ze dien zoo dwars zitten... Zie je, kerel, dat is gemeen!” „Stil toch, Dek!”

„Buigen of barsten moet-ie, zoo schrijft je broer, het commissie, niet waar? Nou, dan zal de brave wel eerstdaags moeten afrijven voor die klik, want buigen, buigen in zoo'n geval, dat kunnen ze niet in de negorij, waar hij vandaan is... Daar kan je donder op zeggen!”

Na dezen uitval zaten zij stil naar hun glazen te turen. Bij het strand, buiten, klonk de fluit van de stoombarkas.

Dirks stond op.

„Daar komen de laatste prauwen, Dek. Ik ga mijn post afsluiten.”

„Ga je gooi. Saluut!” bromde Dekker, die in een slechte lui geraakt was.

Dirks, zich naar zijn kantoortje spoedend, piekerde er over hoe ze toch brani konden zijn, den toewan besaar tegen te werken... Een resident met duizend pop traktament... Daar konden ze toch niet tegen op. Let maar op, de baas werd overgeplaatst, betoel!

Twee maanden later bleek Dirk's voorgevoel waarheid: hun chef werd overgeplaatst.

Echter, de monopolie-plannen der tegenpartij ketsten, daar men te Batavia — wellicht „éventant la mèche” — de voorstellen van den mercantiel aangelegden resident onder het loodje gelegd had.

Edoch, die stijfkoppige controleur bleef niet gehandhaafd in zijn afdeling. Hij had zich in die quaestie nu eenmaal... op een verkeerd standpunt geplaatst!

Indisch Restaurant

□ Vereeniging OOST EN WEST. □
LAAN VAN MEERDERVOORT 186
□ TELEPHOON No. 2655. □

INDISCHE KOKKIE

□ PLAT DU JOUR f1.— □
DINERS van f1.50
UITZENDING van DINERS
- en allerlei SCHOTELS. -

P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR DEN HAAG
TELEFOON N°. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF
GEDEELTELIJK INSTALLEREN VAN WONINGEN.

WISBRUN & LIFFMANN.

VEENSTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

H. W. v. d. H. en I. M.

VERSCHIJNT IN 4 VERSCHILLENDE ÉDITIONS.

Is U reeds geabonneerd? Zoo niet, lees dan dit oordeel!

Ieder verstandig man beschouwt het luttele bedrag voor een abonnement, als het aangenaamste en meest vruchtdragend leergeld, wegens de vele zakenkennis, die hij wekelijks uit het weekblad opdoet en het nuttig nieuws, dat hem 13 X voor 55 cts. wordt geboden.

Geef uw beroep en duidelijk adres op en U ontvangt fo. en gratis een proefnr. van het vakblad in uw bedrijf.

Administratie van het Weekblad,
AMSTEL 18, AMSTERDAM.

N. LOEB,

NOORDEINDE 109—III. — Tel. 3149.

KLEEDING en MEUBILEERING

op speciale conditiën.

Verschenen de DERDE DRUK van:

De Africhting van den Politiehond, den Ambulance- en Oorlogshond.

EENE BEKNOPTTE HANDLEIDING

DOOR

M. KESSLER.

Bekroond met den Eersten Prijs op de XXVe Internationale Honden-Tentoonstelling van „CYNOPHILIA”, - gehouden van 22—24 April 1910 te AMSTERDAM.

1e Druk December 1908
Prijs geb. f1.25 2e Druk Februari 1909 Prijs geb. f1.25
3e Druk April 1910

UITGAVE DER N. V. ELECTRICISCHE
DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO”
DEN HAAG :: TEL. INTERC. 4424.

sen, met name Ombalata, is reeds tot dat doel een seminarie opgericht; aan de uitbreiding er van wordt zeer ernstig gedacht. Het aantal gedoopten op Nias bedraagt tegenwoordig bijna 12000 zielen.

Het uitzenden van een zendingsarts en het oprichten van een Zendingshuis wordt reeds geruimen tijd dringend verlangd, doch tot heden is het nog niet gelukt den rechten persoon te vinden.

Tot zoover ds. H. Dijkstra. Merkwaardig is de uitspraak in hetzelfde Zendingstijdschrift met betrekking op de hierboven bedoelde „inlandsche predikanten“, in een ander gedeelte van den Indischen Archipel. We lezen: „Dat men met de inlandsche helpers steeds voorzichtig moet zijn en een niet al te veel vertrouwen mag schenken, ondervond in het vorige jaar zendeling Hofman te Posso. De helper, met name Kolondam, is afkomstig uit de Minahassa en in vele opzichten van zeer goeden arbeid. Hofman was eens in de gelegenheid hem te hooren preeken over de wijze en dwaze maagden en kreeg toen de volgende toepassing te hooren:

„Zoo is Gods wil. Van alle menschen wordt de eene helft zalig, en de andere gaat verloren, want vijf van de maagden gingen in en vijf bleven buiten. Van alle pandita's (zendelingen) gaat de helft verloren en de helft wordt behouden; van alle onderwijzers wordt de eene helft behouden en de andere gaat verloren.”

Wij kunnen ons voorstellen, dat de zendeling groote oogen opzetten, toen hij deze wonderlijke bewering met den grootsten ernst hoorde voordragen.

Genoemd Nr. van De Macedoniër bevat nog eenige bijdragen, n.l.: Soemba, het Savoeneesche huwelijk, door D. K. Wielenga. — Java, het streven naar hooger ontwikkeling in verband met de verbreiding van den Islam op Java, door D. Bakker. — Soemba, Marapoe Karanggoe Watoe, door D. K. Wielenga.

**

The S. E. C. (Sumatra-East Coast). Rubberhandbook 1911. A manual of rubber planting companies and private estates, details as to the present stage of development. Compiled by J. Bos, rubber planter and expert. Printed and published by N.V. de Deli Courant, Medan, 1911, 80.

Elementare Theorie der Gezeiten; nebst den Gezeitenkonstanten der wichtigsten Orte des Indischen Archipels und andere Hafenplätze. Von Dr. J. P. van der Stok. Uebersetzt von Prof. Dr. E. Hermann. (Annalen der Hydrographie, 1911, Heft V).

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëlen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Ned. Zending-genootschap,

Indisch genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Vereeniging „Moederland en Koloniën“ Jaarverslag en Voordracht van den heer W. J. M. Michielsens.

Le contract de Travail dans les colonies asiatiques, par E. Moresco.

Picturesque Java, uitgegeven door het Toeristenbureau te Weltevreden (Batavia).

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Officiële Berichten.

Uit de Javasche Courant van 13 April 1911. No. 30.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den onderwijzer J. G. Albers; zes maanden aan de onderwijzeres Mevr. W. G. Albers; een jaar aan de onderwijzeres Ch. J. Cornelis en P. J. van Ravesteijn.

Ontslagen: op verzoek eervol de opziener W. Roselje; de 1e klerk E. Nolten en de griffier L. F. Charles.

Belast: met de functie van ass.-resident van Goe-noeng Kidjoel, J. Hunger; van hoofdcommies bij het Dep. van Gouv. bedrijven B. Wieringa.

Tijdelijk gesteld: ter beschikking van den Dir. van O. E. en N., A. Bagchus en Mr. O. R. Beaujon.

Benoemd: tot lid van den R. v. J. te Batavia Mr. J. Th. de Lussanet de la Sablonière; tot voorzitter van den landraad te Toeban Mr. J. G. Milius; voor den tijd van 5 jaren tot president der Javasche Bank Mr. G. Vissering; tot advocaat en procureur bij den R. v. J. te Soerabaja Mr. B. H. Drijber; tot ass.-resident van Blora, D. Radersma; van Bonfhain C. L. Barentz; van Loeboes-Sikaping R. C. L. Bosch; tot ambtenaar bij de in- en uitvoerrechten P. L. O. Hoogkamer en H. H. de Vogel; tot telegraafopzichter C. Monè; tot tijdelijk opzichter B. O. W., J. F. Pattiwael Westerloo; tot tijdelijk commies te Pasoeroean P. A. den Dekker; tot controleur M. Hamerster en W. Steinbuch; tot onderwijzer 1e kl. E. H. Ramakers; tot id. 2e kl. P. J. Stroeve en J. G. Duijvetter; tot administrateur 2e kl. bij de gouv. pandhuizen C. L. Manuel; tot id. 3e kl. J. G. A. Bos; tot wedana van Perakan Mas Joedoprawiro; van Pringsoerat Raden Soemohardjo.

Ingetrokken: de overplaatsing van de controleurs J. J. M. A. Popelier van Rembang naar Pasoeroean en A. H. Moreu van Pasoeroean naar Rembang.

Geplaatst: in de res. Pekalongan de adspirant-controleur G. A. Calkoen.

Overgeplaatst: naar Magelang de onderwijzer E. H. Ramakers; naar Batavia de id. J. G. Duijvetter.

Benoemd: tot onderwijzer te Grisse H. S. van der Kwast; tot stadsvroedvrouw te Batavia Mej. J. P. van Lingen.

Militair Departement.

Overgeplaatst: naar Padang de 1e luit.-magazijnmeester J. A. M. Lucas; naar Koeala Simpang de 1e luit. der genie W. N. A. van Es; naar Bandoeng de kapitein-kwartiermeester A. R. H. Braun; naar Padang-Pandjang de 2e luit.-kwartiermeester A. Storm van Leeuwen; naar Padang de id. J. J. Felix; naar Batavia de kapitein-intendant B. H. J. van Deutekom.

Verleend: elf maanden verlof aan den machinist bij de gouv.-marine G. A. Drogat Doeye.

Benoemd: tot 2en machinist bij gemelden dienst P. E. van Rhoo; H. E. N. R. IJ. van Hengst en C. J. W. C. Ponder.

Uit de Javasche Courant van 18 April 1911. No. 31.

Civiel Departement.

Verleend: elf maanden verlof aan den ambtenaar der in- en uitvoerrechten G. P. C. Harmsen; 2 jaar aan den controleur G. E. Mullemeister; een jaar aan den machinist Ch. F. van Laar.

Ontslagen: op verzoek eervol de 1e commies J. F. O. Lange; de onderopzichter G. A. C. Martherus; de klerk D. D. Jacobs en J. A. W. Overbeek.

Ontheven: op verzoek eervol van zijne beschikbaarstelling van den Regeeringscommissaris voor de decentralisatie D. P. Kessler; van leeraar-onderdirecteur bij het Gymnasium Willem III H. G. Trip; aangewezen als zoodanig U. H. S. Boerma.

Belast: met de waarneming der betrekking van magazijnmeester bij de Banka-tinwinning J. C. A. de Kok.

Benoemd: tot procureur-generaal bij het Hooggerechtshof van Ned-Indië Mr. A. Brouwer; tot 1en commies bij het Dep. van Fin. C. H. Geertsema; tot 2en commies K. L. Wagenaar; tot 3en id. J. F. J. K. van Deun.

Geplaatst: in de residentie Menado de contr. Ch. F. Staargaard.

Benoemd: tot hulponderwijzeres te Tandjoengbalai Mej. A. S. Goteling Vinnis.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderluitenant der inf. H. G. Bremer; elf maanden aan de 1e luitenanten der inf. D. M. Postma en H. J. Vermeer.

Ontslagen: op verzoek eervol de kapitein der inf. E. van Harencarspel.

Benoemd: tot plaatselijk adjudant te Padang de 1e luit. G. K. W. F. de Vaynes van Brakell Buijs; tot onderluit. der inf. de sergeant-majoor M. R. Herold.

Overgeplaatst: bij het R. H. 15e bat. de majoor E. F. Grooss.

Geplaatst: bij het R. H. 2e depot-bat. de 2e luit. F. H. van Meijenfeld.

Overgeplaatst: bij het garnizoens-bat. van Amboina en Ternate de 1e luit. R. M. van Mourik; bij het 2e bat. de kapitein B. Teensma; bij het 9e bat. de kapitein L. W. Gosslings; bij het 1e depot-bat. de onderl. A. A. Giezen; bij het 12e bat. de id. M. R. Herold; naar Batavia de 1e luit. L. Meijer.

Ingetrokken: de overplaatsing van den 1en luit. D. M. Postma en den onderluit. S. Vroman.

Verleend: elf maanden verlof aan den 1en stuurman T. Terrenga; een jaar aan den machinist H. J. Theys.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van het Stoomschip „Prins Willem I“; gezagvoerder A. R. Nijboer. Van Amsterdam n. West-Indië op 12 Mei.

C. L. Duurvoort en echtg.; Mevr. A. de Flotow; Mej. N. Gonggrijp; 3 Eerw. Zusters; Jhr. W. C. van Heurn.

N.V. ELECTRICHE DRUKKERIJ

VICTOR ET EMERGO

AMALIA-VAN-SOLMS-STRAAT - DEN-HAAG - TELEFOON: 4.424

KLEINE-ORLAGEN - KLEINE-ORDERS

R. PEUKERT

FIRMA F. HINTZE
KUNST- EN IVOORDRAAIER

SPIJSTRAAT 60 DEN HAAG

SPECIALITEIT IN ZELF VERVAARDIGDE NATUUR BARNSTEENEN SIGAREN- EN SIGARETTENPIJPEN

RUIKE KEUZE MEERSCHUIJMEN EN HOUTEN PIJPEN

WANDELSTOKKEN.

REPEREEREN VAN PIJPEN, WANDELSTOKKEN, WAAIERS.

AUG. SAVELKOUL,

v/h. J. VAXELAIRE & CIE.,

BATAVIA, AMSTERDAM, SEMARANG,

SOERABAYA.

SPECIAAL ADRES voor

Indische Uitrustingen

EN

HEERENKLEEDING naar maat.

Voor inlichtingen of aanvragen wende men zich alleen tot mijn firma te Amsterdam, daar ik in Nederland geen filialen of vertegenw. heb.

Weekblad voor Indië,

onder Hoofdredactie van M. VAN GEUNS,
te SOERABAJA.

Prijs per 3 maanden f 2.50

Men kan zich abonneeren bij den agent voor Nederland: Uitgevers Maatschappij „Het Gemeenschappelijk belang” NIEUWE MOLSTRAAT 20, DEN HAAG.

VACANT

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT,

Weimarstraat 239, 's-Gravenhage,

Maleisch }
Javaansch } gediplomeerd.
Soendasch }
Atjehsch. }

A. H. J. G. WALBEEHM,

Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,

Javaansch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningfonds der Vereeniging „Oost en West”: f.....

NAAM:

WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST” en zijne contributie te bepalen op

Handteekening:

Woonplaats:

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1911.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:

lets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÏS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao,

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST**Afdeling 's-GRAVENHAGE.**

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijns-knecht, portier, enz.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Twee Dames voor het maken van tuitzetten.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Twee jonge dames voor vioollessen, ook aan eerstbeginnenden.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitse en Engelsche taal; hoofdaacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch

Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene Dame voor zanglessen.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Twee bekwamelinnennaaiers, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indië voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid. Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.